

چرا نماد اعتماد
الکترونیکی کماکان
قربانی می‌گیرد؟

بن بست اینماد

eNAMAD.ir

★★★★★

اجرای اشتباه
یک قانون
آسیب‌زننده است

مدیرعامل زیبال معتقد است که
شاپرک به بدترین شکل قانون را
اجرای کرده است

نهادهای صنفی
مستهلک شده‌اند

مدیرعامل جیبیت
از چالش‌های اینماد اجباری
برای کسب و کارهای گوید

گفت‌وگو با سحر بنکدار پور، رئیس مرکز نوآوری و تحول
دیجیتال اتاق بازرگانی تهران

حلقه‌ای برای اتصال سنت و نوآوری

اکوسیستم پس از سرآوا

یادداشت رضا قربانی درباره آینده اکوسیستم استارت‌آپی ایران

همه موافق
رگولاتوری نیستند

گفت‌وگو با سامان بیرقی
رئیس هیئت مدیره
صرافی اوام‌پی‌فینکس

زیان مداخلات دولت در کسب و کارهای خصوصی

پی محدود کردن فناوری اطلاعات است. انحصار توسعه رگولاتوری و انحصار توسعه زیرساخت نیز بخش دیگری از گزارش بود؛ نتیجه‌گیری این بخش نیز رسیدن به مفهوم «تسخیر نهاد تنظیم‌گری» توسط دولت است.»

او با اشاره به اهداف ایدئولوژیک و اقتصادی بیان کرد: «در بحث اقتصادی نقش متصدی از آن دولت است؛ اما معمولاً دولت وارد بخش تولید نیز می‌شود و این مختص ایران هم نیست و حتی در کره جنوبی نیز وجود دارد. برای نمونه در فولادسازی کره این بحث قابل مشاهده است.»

این جامعه‌شناس و پژوهشگر در پایان این بحث گفت: «در کل ما تلاش کردیم در این پژوهش نشان دهیم که مداخله دولت در اقتصاد و صنعت صرفاً با قیمت‌گذاری نیست بلکه بسیار گسترده‌تر است. مثلاً دولت استانداردی وضع می‌کند که قابلیت رعایت شدن ندارد یا سیاستی وضع می‌کند که آثار منفی آن برای صنعت بسیار زیاد است. با این حال مهم است که بخش خصوصی یک روایت عمومی از تأثیر مداخلات دولت در صنعت داشته باشد و ما امیدواریم این پژوهش و گزارش‌های ارائه‌شده از آن به این هدف نزدیک شده باشد.»

آسیب‌شناسی خدمات سازمان تأمین اجتماعی در حوزه فناوری اطلاعات

در ادامه این نشست نیز مسئله چالش‌های شرکت‌های فعال در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات با بیمه تأمین اجتماعی مورد بحث و تبادل نظر اعضا قرار گرفت. حاضران با تأکید بر اصلاح و به‌روزرسانی مقررات این حوزه از ضرورت شفاف‌سازی بخشنامه‌های تنقیح و تلخیص ضوابط بیمه‌ای مقاطعه‌کاران در جهت رفع ابهامات و تفسیرهای متعدد گفتند.

فعالان این حوزه درخواست تهیه و ارائه گزارش‌های تکمیلی در خصوص وضعیت نیروی انسانی را دادند. آنها موارد ارائه گزارش را افراد متخصص و پشتیبان، تعداد آنها، مکان اجرای عملیات، ملزومات و تجهیزات مورد استفاده و غیره اعلام کردند. برخی از شرکت‌ها موارد مذکور را حاوی اطلاعات محرمانه و غیرضروری می‌دانند و ارائه این موارد توسط سازمان تأمین اجتماعی را رد می‌کنند که از دیدگاه فعالان این حوزه خود چالش بزرگی است. به گفته فعالان، اگر برخی وظایف سازمان به تشکل‌های تخصصی واگذار شود، درک بهتری حاصل می‌شود.

چهارمین نشست کمیسیون تحول، نوآوری و بهره‌وری اتاق بازرگانی تهران با مرور مهم‌ترین اخبار و رویدادهای این حوزه برگزار شد. «مازیار نوربخش»، رئیس کمیسیون در این نشست بیان کرد که آمار ریالی بخش مخابرات نشان‌دهنده رشد است، اما از سویی دیگر آمار دلاری حاکی از افت شدید است.

او در ادامه توضیح داد: «صنعت مخابرات از ناحیه خرید تجهیزات و گسترش زیرساخت تحت فشار قرار دارد، در حالی که شرکت‌های بزرگ منطقه با سرعت در مسیر پیشرفت مداوم حرکت می‌کنند. همچنین در بخش دیجیتال و تجارت الکترونیکی، بانک مرکزی تعداد تراکنش‌های انجام‌شده را ارائه می‌دهد و دولتی‌ها آن را نشانه رونق می‌دانند؛ در حالی که در این تراکنش‌ها همه امور روزمره شهروندان و پرداخت شهریه‌ها نیز محاسبه شده و تا جزئیات دقیقی در آن ارائه نشود، نمی‌توان رشد تعداد را نشانه رونق به حساب آورد.»

حساسیت‌های ایدئولوژیک در صنعت فناوری اطلاعات

در ادامه این جلسه، «محمد فاضلی»، جامعه‌شناس و پژوهشگر به ارائه گزارشی از آثار مداخلات متنوع دولت در بخش‌های مختلف صنعت پرداخت که نام آن را «چوب‌لای چرخ» گذاشته بود.

فاضلی توضیح داد: «ارائه امروز نتایج یک پژوهش است که از بهمن ۱۴۰۰ آغاز شد. نطفه این پژوهش هنگامی بسته شد که بحران برق آغاز شده بود. آن زمان برخی رسانه‌ها می‌نوشتند که دولت یازدهم و دوازدهم که دولتی لیبرال و غرب‌گرا بوده، مقصر این بحران است، چون در صنعت برق سرمایه‌گذاری نکرده است. با این حال نتایج پژوهش‌های علمی و مستند حاکی از این است که هر دولتی بر سر کار باشد، درگیر چنین مسائلی خواهد بود؛ چون بروز چنین مشکلاتی ناشی از وضعیت سرمایه‌گذاری و رابطه دولت و بخش خصوصی است که مشکلات را حل نشده باقی می‌گذارد.»

فاضلی همچنین در بخش دیگری از ارائه گزارش خود به کسب‌وکارهای مجازی و اینترنتی پرداخت و پژوهش در این حوزه و بررسی و ارزیابی سیاست‌ها در آن را یکی از دشوارترین مباحث عنوان کرد و گفت: «مسائل مربوط به این حوزه که ما توانستیم به آن بپردازیم، نخست حاکمیت ایدئولوژیک در فناوری اطلاعات بود. دولت به روشنی در

شماره ۱۲۱
آبان ۱۴۰۲
سال سوم

اکوسیستم پس از سرآوا

آزادی مشخص شد که تا چه اندازه پای دولت در میان است. با نفوذی که آنها بر «سورنا ستاری» داشتند، ایده تبدیل «کارخانه الکتروسازی آما» به جا و مکانی برای نوآوری با پول دولت نهایی شد. با ایجاد این هم‌نایی بین کارخانه نوآوری آزادی و هم‌آوا تلاش می‌شود اکوسیستم را گروگان بگیرند. برخی در این سال‌ها به جای تمرکز بر حل مسائل سرآوا سعی کرده‌اند مسائل سرآوا را به مسائل کل اکوسیستم تبدیل کنند. کار اشتباهی که در این مدت انجام داده‌اند القای این باور است که پس از آنها هیچ فعالیت کارآفرینانه‌ای در ایران قابل انجام نیست و آنهایی که ایستاده‌اند حتماً دولتی هستند!

این در حالی است که هیچ‌گاه توضیح ندادند که چرا سهامداران دولتی در سرآوا وجود دارند و چرا دولت تا این حد در کارخانه نوآوری آزادی سهم دارد؟ تا حدی که یاران پرشمارشان در رسانه‌ها گفتند دولت باید مسئله کارخانه را حل کند! این تناقض باعث شد برخی برای بار چندم سکوت‌شان را بشکنند و حرف‌های تکراری بزنند؛ ولی نگفتند که چرا کار کردن در دولت در زمانی که در ایران بودند اشکال نداشت ولی الان اشکال دارد؟ نگفتند که تا چه اندازه از مواهب دولتی بهره‌برده‌اند و نگفتند که چرا در تهران نیستند و به تصویری در ویدیوهای افشاگرانه تبدیل شده‌اند! شاید قبول نکنند؛ مهم نیست. اکوسیستم پس از سرآوا ادامه دارد؛ هرچند مشکلات بی‌پایانی دارد؛ نه از چیزهایی که برخی می‌گویند؛ آنها با هوشمندی مسائل سرآوا را به اکوسیستم تحمیل کرده‌اند و اجازه نمی‌دهند مسائل واقعی مورد توجه قرار گیرند. زمانی آرام می‌گیرند که با قیمت مناسب IPO را انجام دهند؛ شخصاً برای آنها در این مسیر آرزوی توفیق دارم ولی کاش کمی سکوت کنند و با بحران‌سازی‌های پشت سر هم شرایط را از این که هست برای اکوسیستمی که مانده بدتر نکنند. رفتارهای افراطی برخی در سال‌های گذشته آسیب‌های زیادی برای اکوسیستم داشته که تا همین امروز هم عواقب آن باقی مانده؛ کاش به جای فرافکنی سعی کنند مسائل‌شان را از راه درست حل کنند نه از راه افشاگری و بیبانیه دادن.

سرآوا تمام شده است؛ گواه این ادعا حجم سرمایه‌گذاری‌های این شرکت سرمایه‌گذاری در سال‌های اخیر است: صفر! بله؛ سرآوا در سال‌های گذشته هیچ سرمایه‌گذاری نداشته؛ در حالی که شرکت‌های بسیاری در سال‌های اخیر سرمایه‌گذاری داشته‌اند؛ آن هم در بدترین شرایط اقتصادی کشور. در چند سال اخیر شرایط خوب نبود و حجم استارت‌آپ‌های تشکیل شده به حداقل رسیده؛ ولی اکوسیستم هنوز زنده است. اکوسیستم نوآوری و اقتصاد دیجیتال ایران با مسائل واقعی زیادی دست به گریبان است؛ مشابه مسائلی که باقی بخش‌های اقتصاد هم با آن دست به گریبان هستند. ولی مسائل سرآوا فرق می‌کند. سرآوا در ماه عسل وارد اقتصاد ایران شد و در بهترین زمان سعی کرد از این بازار خارج شود؛ ولی نشد. تنها مسئله سرآوا IPO است. سرآوا می‌خواهد با قیمت مناسب IPO کند و پول‌هایی که آورده را از ایران خارج کند. شخصاً هیچ مشکلی در این موضوع نمی‌بینم و این را حق یک شرکت سرمایه‌گذاری می‌دانم. مشکل کم جایی است که برخی تلاش می‌کنند مسائل یک کسب‌وکار خاص را جای مسائل همه اکوسیستم جا بزنند. برخی اکوسیستم پس از سرآوا ویرانه می‌دانند. تصور می‌کنند اکوسیستم با آنها شروع شده و با آنها هم تمام می‌شود. به همین خاطر است که در سال‌های گذشته فقط در بحران‌ها و با قیل و قال فراوان نام سرآوا برخی چهره‌های آن مطرح شده است. مدام سکوت‌شان را می‌شکنند و حرف‌های تکراری می‌زنند و تکیه کلام حرف‌های‌شان هم این است که سرآوا دولتی نیست و تاکنون از هیچ کدام از مواهب دولتی‌ها استفاده‌ای نکرده. ادعایی‌واهی که صرفاً برای گرفتن زست مردمی به کار می‌آید؛ آن هم در شرایطی که اعتماد به دولت کاهش یافته و گرفتن زست ضد دولتی هزینه خاصی ندارد. برخی در حالی ادعای عدم استفاده از مواهب دولتی را دارند که در مجاری آخرشان یعنی کارخانه نوآوری

رضا قربانی
@mediamanager_ir

شماره ۱۲۱ | آبان ۱۴۰۲ | سال سوم | کارنگ؛ هفته‌نامه اقتصاد نوآوری ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مینا والی
سردبیر: میثم سلیمانی

دبیر تحریریه: رضا امیرزاده
تحریریه: راضیه مینایی، بهناز ملکی
مهران امیری، عبدالله مقدمی
ترانه احمد دوست، فاطمه طالبی پور
شبکه‌های اجتماعی: محمدحسین صیادی نژاد، حانیه همتی

مدیر هنری: روح‌اله گیتی نژاد
مدیر فنی: علیرضا کیوان
صفحه‌آرا: حمید ابراهیمی
عکس: نسیم اعتمادی
چاپ: هنر اشکان
نشانی: تهران، جنت‌آباد جنوبی، خیابان لاله غربی، خیابان حدیث، کوچه حدیث دوم، پلاک ۸
وبسایت: karangweekly.ir
کارنگ در شبکه‌های اجتماعی: @karangweekly

انتصاب مدیرعامل دیجی کالا
روابط عمومی دیجی کالا از انتصاب «مسعود طباطبایی» به عنوان مدیرعامل جدید این شرکت خبر داد.

همایش نظام‌های پرداخت
دهمین همایش بانکداری الکترونیک و نظام‌های پرداخت با موضوع «گذار به بانکداری هوشمند» به همت بانک مرکزی، پژوهشکده پولی و بانکی و حمایت شرکت ملی انفورماتیک، در روزهای ۲۹ و ۳۰ آبان برگزار می‌شود.

مدیرعامل جدید سداد
«شهریار خلیلی» در مراسمی به عنوان مدیرعامل جدید شرکت پرداخت الکترونیک سداد معرفی و جایگزین «محمدحسین کاشی» شد.

حمایت اسنپ
از رانندگان مبتلا به ام‌اس
اسنپ با هدف حمایت از گروه‌های مختلف جامعه، طرح معافیت از کمیسیون کاربران راننده مبتلا به ام‌اس را تا انتهای سال ۱۴۰۲ تمدید کرد.

شماره ۱۶۱
تیرماه ۱۴۰۲
سال سوم

رویداد کیش اینوکس ۲۰۲۳

ثبیت یک هویت متمایز

این سومین کیش اینوکسی بود که در آن حضور داشتیم. اولین آن کیش اینوکس ۲۰۱۷ بود و بعد از آن هم در سال ۲۰۱۹ یک‌بار دیگر به عنوان خبرنگار شاهد این نمایشگاه بودم. اما حالا تجربه شرکت در دهمین دوره کیش اینوکس، بسیار متفاوت بود.

کیش اینوکس ۲۰۱۷ چهارمین دوره این نمایشگاه بود و در آن خبری از حضور پررنگ کسب‌وکارهای صنعت مالی نبود؛ در مقابل پویان‌های وزارت‌خانه‌های اقتصادی بسیار پررنگ بودند. در ۲۰۱۹ ولی کسب‌وکارهای نوظهور صنعت مالی و بخش‌های فناوری محور این صنعت هرچند کم‌رنگ اما پا به صحنه گذاشته بودند و در این میان البته حضور بورسی‌ها نسبتاً چشم‌گیر بود. اما کیش اینوکس امسال در دهمین دوره خود به نظر می‌رسد به یک بلوغ نسبی رسیده و دیگر می‌توان با خوش‌بینی گفت در مسیر ساختن و تثبیت یک هویت متمایز از خود در میان سایر رویدادهای صنعت مالی است.

اگر در دوره‌های قبل، طبق مشاهدات خود من و گفته‌های دیگر خبرنگاران و فعالان حوزه صنعت مالی، استقبال بازدیدکنندگان از نمایشگاه کم بود یا به بهانه همین نمایشگاه در کیش حضور داشتند اما دل و میلی برای حضور در غرفه و همایش نداشتند، در کیش اینوکس ۲۰۲۳ جمعیت نسبتاً خوبی در سال‌ها حضور داشت.

همچنین اگر در دوره‌های قبل بیشتر شرکت‌ها برای پرکردن بیلان‌های هزینه‌کرد بودجه‌های نمایشگاهی سالیانه خود آمده بودند و عجله داشتند که از نمایشگاه بیرون بزنند و بروند سراغ گشت‌وگذار در کیش، این بار حداقل آنچه مشاهده می‌شد این نبود. شرکت‌کنندگان نسبتاً با دست پر آمده بودند؛ دست پر از محصول و سرویس یا ایده و علاقه به شبکه‌سازی و در یک کلام جدی بودند و نه علی‌السویه.

مرضیه امیری

marzami3@gmail.com

همین دریافته‌ها هم ذهن را به این سو متبادر می‌کرد که احتمالاً کیش اینوکس در یک دهگی عمرش قرار است جدی‌تر از قبل باشد و دوره تاتی‌تاتی کردن را دیگر گذرانده است.

البته این فرصت را بانک‌ها و بعد از آن بیمه‌ای‌ها جدی گرفته بودند و غرفه‌های پرچرب و جوشی داشتند و از آن طرف در بخش محتوایی نمایشگاه هم سخنرانی‌ها و کارگاه‌هایی را به خود اختصاص داده بودند اما بخش بورس چندان شکل و شمایل جدی در این دوره از نمایشگاه نداشت.

«حسین اسلامی»، رئیس سازمان نصر تهران جایی در صحبت‌هایش در یک پنل در دومین روز همایش‌های محتوایی کیش اینوکس ۲۰۲۳، با یادآوری نمایشگاه سال گذشته گفت: «ما پارسال در کیش اینوکس

اقدام وزارت ارتباطات در جایگاه ستاد اجرایی انتخابات امسال

زارع‌پور: ۲۰ درصد انتخابات الکترونیکی خواهد بود

را در طول انتخابات برعهده دارد. نقش زیرساخت ارتباطی در انتخابات بسیار مهم است و سازوکار برخورداری از زیرساخت پرسرعت، باکیفیت و امن در طول برگزاری انتخابات دیده شده است.

یکی از الزامات برگزاری الکترونیکی انتخابات، احراز هویت یا همان KYC است؛ چراکه آنچه در رأی‌گیری آنلاین مهم است، مسئله احراز هویت و جعلی نبودن هویت رأی‌دهنده است.

«یوآیدی»، «آی‌تی‌ساز»، «پارت»، «شاکلید»، «ویدا»، «غدیر» و «حامی سیستم شریف» شرکت‌های KYC مورد پذیرش قوه قضائیه هستند، هنوز جزئیاتی از نحوه برگزاری انتخابات الکترونیکی و نحوه انتخاب شرکت‌ها اعلام نشده است.

خردادماه سال ۱۴۰۲ موضوع برگزاری انتخابات الکترونیکی در مجلس شورای اسلامی مطرح و تصویب شد. قرار شد این طرح برای اجرا به شورای نگهبان منتقل شود؛ البته از رأی نهایی آن اطلاعاتی منتشر نشده است. از برگزاری الکترونیکی انتخابات خبری نبود تا اینکه عیسی زارع‌پور، وزیر ارتباطات کشور اعلام کرد این وزارتخانه برای اولین بار در زمره ستادهای اجرایی انتخابات قرار گرفته است. او همچنین وعده داد که ۲۰ درصد از انتخابات امسال الکترونیکی و باکیفیت باشد. به گفته او، براساس قانون جدید انتخابات مجلس شورای اسلامی، برای اولین بار وزارت ارتباطات نیز جزو ستاد اجرایی انتخابات کشور شده و این وزارتخانه وظیفه تضمین ارتباطات پایدار و باکیفیت

حلقه‌ای برای اتصال سنت و نوآوری

گفت‌وگو با سحر بنکدارپور، رئیس مرکز نوآوری و تحول دیجیتال اتاق بازرگانی تهران

انقلاب صنعتی چهارم در خوش‌بینانه‌ترین حالت تا ۲۰ سال عمر می‌کند؛ یعنی زمان زیادی تا پایان آن و ورود به انقلاب صنعتی پنجم باقی نمانده است. ما در ایران از این قافله عقب مانده‌ایم. تصمیم گرفتیم با ایجاد این مرکز، اتاق نقش حلقه واسطی را بین کسب‌وکارهای سنتی و اکوسیستم نوآوری ایفا کند و بتوانیم فناوری را به کسب‌وکارهای سنتی وارد کنیم؛ در نتیجه مرکز نوآوری ایجاد شد. هدف ما این بوده که حلقه واسطی بین اکوسیستم کسب‌وکارهای سنتی و اکوسیستم نوآوری باشیم.

شما کارگاه‌هایی برای مهارت‌افزایی و آموزش برگزار می‌کنید؛ محوری که این کارگاه‌ها

مدتی در سمت رئیس مرکز نوآوری و تحول دیجیتال اتاق بازرگانی تهران به همکاری خود با این مجموعه ادامه داد. در ادامه گفت‌وگوی کارنگ را با بنکدارپور در مورد اهداف و فعالیت‌های این مرکز می‌خوانید.

در مورد فعالیت‌های مرکز نوآوری و تحول دیجیتال بگویید؛ هدف از تأسیس این مرکز چه بوده است؟

در عصر حاضر شاهد هستیم که فناوری با سرعت هرچه‌تمام‌تر پیش می‌رود. وقتی به طول انقلاب‌های صنعتی نگاه می‌کنیم متوجه می‌شویم که انقلاب صنعتی اول ۱۰۰ سال، انقلاب صنعتی دوم ۷۰ سال و انقلاب صنعتی سوم ۴۰ سال طول کشیده است.

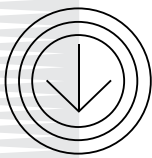
«سحر بنکدارپور»، مقطع لیسانس خود را در رشته برق مخابرات و سپس مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا را در رشته برق الکترونیک در دانشگاه شهید بهشتی گذراند. او پس از فارغ‌التحصیلی در حوزه تخصصی تحصیلاتش چند سال فعالیت کرد و سپس با سندیکای شرکت‌های شناسایی و مکان‌یابی آشنا شد. این آشنایی او را به حوزه فعالیت‌های صنعتی علاقه‌مند کرد. به همین جهت به‌عنوان دبیر وارد این سندیکا که یکی از تشکلهای اتاق بازرگانی ایران بود، شد. پس از مدتی به بنکدارپور پیشنهاد شد که دبیرکل مجمع تشکلهای دانش‌بنیان شود. بعد از آن به‌عنوان قائم‌مقام مرکز شتاب‌دهی صادرات اتاق بازرگانی ایران منصوب شد تا به رئیس آن مرکز کمک کند. پس از

نگاهی به گزارش اس‌بی‌ای استرالیا نرخ پایین جذب سرمایه؛ مانعی در راه زنان

اخیراً مطالعه‌ای توسط مؤسسه «دیپلومیت اکسس اکونومیکس» به سفارش مؤسسه «اس‌بی‌ای» استرالیا انجام شده و نشان می‌دهد که تنها ۲۲ درصد از استارت‌آپ‌های استرالیایی توسط زنان راه‌اندازی شده‌اند. لازم به ذکر است که مؤسسه اس‌بی‌ای استرالیا کارآفرینان زن در جستجوی سرمایه را به شبکه جهانی سرمایه‌گذاران متصل می‌کند. به علاوه، نتایج این مطالعه نشان می‌دهند که از کل بودجه‌ای که به استارت‌آپ‌های خصوصی در سال ۲۰۲۲ اختصاص یافت، فقط ۰.۷ درصد نصیب استارت‌آپ‌هایی شده که مؤسس آنها زن بوده است. طبق یافته‌های این تحقیق، زنان سرمایه‌کافی برای توسعه کسب‌وکار خود جمع‌آوری نمی‌کنند. «جس هاتزیس»، یکی از بنیان‌گذاران آژانس برندسازی ویلوو اند بلیک و هم‌بنیان‌گذار و مدیر ارشد بازاریابی یک برند مراقبت پوستی استرالیایی در مورد این موضوع می‌گوید: «نرخ پایین بودجه برای مشاغل تحت رهبری زنان همچنان یک مانع است. درحالی‌که استارت‌آپ‌ها کمک قابل‌توجهی به رونق اقتصادی استرالیا می‌کنند، بنیان‌گذاران زن با موانع متعددی، به‌ویژه در مورد دسترسی به سرمایه، روبرو هستند.» او ادامه می‌دهد: «علیه زنان سوگیری وجود دارد. مردان به ما نگاه می‌کنند و فقط به توانایی مادر شدن ما فکر می‌کنند. این طرز فکر توانایی‌های دیگر زنان را، مثل توانایی آنها در راه‌اندازی کسب‌وکار و تجارت زیر سؤال می‌برد. مردان هم پدر هستند؛ اما آیا نقش دیگری در جامعه ندارند؟»

۹ سرفصل مرکز نوآوری و تحول دیجیتال اتاق بازرگانی برای کمک به کسب و کارها

سنتی‌ها برای بقا باید به سمت فناوری بروند

«ما برای آماده‌کردن پیش‌نویس این آیین‌نامه‌ها پیش‌قدم شدیم و این پیش‌نویس‌ها را به دولت پیشنهاد دادیم. حدود ۷۰ تا ۸۰ درصد پیشنهادهای ما به هیئت وزیران منتقل شده است.»

او با اشاره به اینکه علاوه بر این سرفصل‌ها این مرکز میز خدمت هم دارد و ذیل آن یک‌سری مشاوره‌های رایگان به شرکت‌ها ارائه می‌شود، بیان می‌کند: «سرفصل دیگر مرکز، یکسان‌سازی نیازهای بازار و تحقیقات علمی است. ما یک‌سری رویدادها و نشست‌ها برای تبادل فناوری برگزار می‌کنیم. برای مثال ممکن است یک شرکت به ما مراجعه کند و نیازهایی داشته باشد. ما با انجام یک نیازسنجی، نیازهای آن را طبقه‌بندی می‌کنیم. از طرف دیگر به شرکت‌های دیگر برای پاسخ‌دهی به این نیازها فراخوان می‌دهیم. سپس بر اساس شاخص‌های اولیه، تیم‌ها را ارزیابی می‌کنیم. تیم‌هایی که قابلیت‌های لازم را دارند، فعالیت و خدمات‌شان را در یک رویداد برای شرکت درخواست‌دهنده ارائه می‌دهند. به‌علاوه به شرکت‌ها و استارت‌آپ‌ها در جذب سرمایه و اسپیکل‌آپ هم کمک می‌کنیم.»

سرفصل دیگر که بنکدارپور به آن اشاره می‌کند، نفوذ فناوری است. او در این خصوص می‌گوید: «ما در مرکز سعی می‌کنیم به کسب‌وکارهای سنتی فناوری‌های جدید را نشان دهیم و به آنها بگوییم که اگر به سمت فناوری‌های جدید و تحول دیجیتال نروند، بقای آنها به خطر می‌افتد.»

در راستای این سرفصل در حال برگزاری رویدادی با عنوان «خلق ثروت در آستانه دگرگونی» هستیم. در این نشست بهترین تیم‌های ایرانی که در امارات فعالیت می‌کنند را گرد هم آورده‌ایم تا برای ما از اینکه فناوری‌های جدید چگونه می‌توانند به کسب‌وکارهای سنتی کمک کنند، بگویند.»

«سحر بنکدارپور»، رئیس مرکز نوآوری و تحول دیجیتال اتاق بازرگانی تهران درباره فعالیت‌هایی که این مرکز انجام می‌دهد، می‌گوید: «ما ۹ سرفصل برای خدمات‌مان در نظر گرفتیم که این خدمات را در حال حاضر هم به اعضای اتاق و هم به کسب‌وکارهایی که عضو اتاق نیستند، ارائه می‌دهیم. اولین سرفصل ما آموزش و مهارت‌افزایی است. ما یک‌سری دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های مهارت‌افزایی را برگزار می‌کنیم.»

او ادامه می‌دهد: «سرفصل بعدی ما تسهیل‌گری و رشد است و سعی می‌کنیم به شرکت‌ها در برطرف کردن مشکلات‌شان کمک کنیم. برای مثال ما سال گذشته با صد شرکت دانش‌بنیان تماس گرفتیم و مشکلات آنها را شنیدیم.»

سپس این مشکلات را دسته‌بندی کردیم و به ۵ سرفصل رسیدیم. این مشکلات را به شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی در اتاق بازرگانی ارائه دادیم. خروجی این کار تشکیل ستاد اقتصاد دیجیتال در استانداری بود. با حضور آقای ستاری این مشکلات پیگیری شد و در نهایت از چهار مشکل از این ۵ سرفصل حل شد.»

بنکدارپور می‌افزاید: «سرفصل بعدی حضور دانش‌بنیان‌ها در بازار جهانی است. برای اولین بار در صندوق نوآوری و شکوفایی ریاست جمهوری، یکشنبه‌های صادراتی صندوق مشترک برگزار کردیم. یعنی هیئت‌های تجاری که در اتاق حضور داشتند را به صندوق نوآوری می‌بردیم تا شرکت‌های دانش‌بنیان هم ببینند و محصولات خود را در حضور آنها ارائه دهند. در واقع کاری کردیم که شرکت‌های دانش‌بنیان با هیئت‌های تجاری ارتباط برقرار کنند.»

به گفته او کمک به سیاست‌گذاری سرفصل بعدی کارهای مرکز نوآوری و تحول دیجیتال اتاق بازرگانی تهران است. طبق قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، ماده دو و سه، دولت موظف است که از تشکلی‌های اتاق بازرگانی در تدوین آیین‌نامه‌ها، قوانین و استانداردها مشورت بگیرد.

در این راستا سال گذشته اتاق در تصویب قانون جهش تولید دانش‌بنیان کمک زیادی کرد. این قانون ماده‌های زیادی داشت و باید برای هر ماده یک آیین‌نامه نوشته می‌شد که نوشتن هر یک از این آیین‌نامه‌ها به عهده وزارت‌خانه مربوطه بود.

بنکدارپور در ادامه توضیح می‌دهد:

با این موضوع جدید ادامه دهیم. یعنی پیشنهادات بخش خصوصی را جمع‌آوری کنیم و با کمک تشکلی‌ها، کمیسیون‌ها و شرکت‌ها به یک نتیجه‌ای بر اساس خرد جمعی بخش خصوصی برسیم و آن نتیجه را به معاونت علمی پیشنهاد دهیم. البته قرار نشد که مرکز در این کار کمکی کند. ما وقتی معاونت علمی را به اتاق دعوت کردیم، سند را نوشته بودند و سند را برای ما ارائه دادند. یعنی طبق قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار کمکی از ما نگرفته بودند. اما با این حال از پیشنهادات ما استقبال کردند. نه‌تنها مرکز نوآوری بلکه مجمع تشکلی‌های دانش‌بنیان و کمیسیون کسب‌وکارهای دانش‌بنیان هم پیشنهاداتی ارائه دادند. قرار بر این شد که همه کمک کنند و مانند قانون جهش تولید دانش‌بنیان، پیشنهادی را به معاونت علمی ارائه دهیم.

راضیه مینایی

Raziye.minaei995@gmail.com

در حال حاضر چه تعداد کسب‌وکار با مرکز نوآوری و تحول دیجیتال اتاق بازرگانی در ارتباط هستند؟

مرکز نوآوری اتاق بازرگانی مانند سایر مراکز نوآوری و شتاب‌دهنده نیست و ما نمی‌خواهیم رقیب بخش خصوصی شویم و کاری که آنها انجام می‌دهند را انجام دهیم. ما یک هاب هستیم که تمام شتاب‌دهنده‌ها و شرکت‌ها می‌توانند با آن همکاری کنند. ما هم به دانش‌بنیان‌های عضو اتاق و هم به دانش‌بنیان‌های خارج از اتاق خدمات می‌دهیم. حدوداً ۱۸۰۰ دانش‌بنیان عضو اتاق هستند. تعداد شرکت‌ها خیلی زیاد است و خدمات ما محدود به دسته خاصی نیست. برای مثال در هر رویداد ما با ۱۰۰ الی ۱۵۰ شرکت طرف هستیم. ما خدمات‌مان را محدود نکرده‌ایم.

چه تعداد از شرکت‌های دانش‌بنیان توسط خانم‌ها اداره می‌شوند؟ میزان فعالیت خانم‌ها چگونه است؟ آیا برنامه‌ای برای حمایت از زنان و کمک به حضور فعال‌تر و پررنگ‌تر آنها دارید؟

از میان دانش‌بنیان‌های عضو اتاق، حدوداً ۱۴۰ دانش‌بنیان متعلق به زنان است. این تعداد کمی در مقایسه با سایر کسب‌وکارها است. ما یک سرفصل با عنوان توانمندسازی زنان در نظر گرفتیم که در راستای آن می‌خواهیم به بانوان

کشور کمک کنیم تا راحت‌تر کسب‌وکارهای خود را راه‌اندازی کنند. با توجه به تبعیض‌های جنسیتی در ایران، می‌خواهیم کمک کنیم که بانوان راحت‌تر بتوانند مشکلات‌شان را حل کنند. ولی من با جدا کردن جنسیت مخالف هستم و به شایسته‌سالاری اعتقاد دارم. مدام تأکید می‌شود که چرا حضور زنان کم‌رنگ است. برای مثال در انتخابات ریاست جمهوری همه به این موضوع توجه می‌کنند که چند زن و مرد در کابینه می‌گذارند. تعداد زنان یا مردان مهم نیست. چیزی که اهمیت دارد شایسته‌سالاری است. باید دیدگاه‌مان را نسبت به این موضوع عوض کنیم و بیشتر رو به شایسته‌سالاری بیاوریم. اما قبول دارم در کشور ما متأسفانه به دلیل تبعیض‌های جنسیتی زنان مقداری محدود هستند و نمی‌توانند توانمندی‌هایشان را خیلی ارائه دهند و اگر یک زن و یک مرد شرایط یکسانی داشته باشند، آن زن باید دوبرابر بیشتر برای رسیدن به جایگاهی برابر با آن مرد تلاش کند.

دنبال می‌کنند، چیست و چه کسانی مخاطب این دوره‌های آموزشی هستند؟

کارگاه‌های مهارت‌افزایی با همکاری صندوق نوآوری و شکوفایی و معاونت علمی برگزار می‌شوند. برای مثال برخی شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه‌های گمرک، بیمه و مالیات مشکل دارند. ما برای این شرکت‌ها کارگاه برگزار می‌کنیم و در خصوص مشکلات‌شان به آنها آموزش می‌دهیم. یا برای شرکت‌هایی که در خصوص دانش‌بنیان‌شدن ابهاماتی دارند کارگاه‌های آموزشی برگزار می‌کنیم و به آنها شرایط و فرایند دانش‌بنیان‌شدن را توضیح می‌دهیم. برخی دیگر از دوره‌های ما از جنس نوآوری هستند؛ مانند بوت‌کمپ سفیران نوآوری. در این دوره‌ها سفیران نوآوری تربیت می‌کنیم که وارد صنایع شوند و به نفوذ فناوری کمک کنند. دوره دیگر ما کمپ صعود نوآوری است. این دوره را با همکاری تکاپو برگزار می‌کنیم. این دوره نیز به چگونگی پیش بردن نوآوری می‌پردازد. دوره‌های آموزشی اتاق نیز، با همکاری مؤسسه آموزشی آیت‌تک اتاق یا مدرسه تکاپو برگزار می‌شوند. این دو ارگان در اتاق وظیفه آموزش را بر عهده دارند.

فکر می‌کنید هدف اصلی اتاق، یعنی ایجاد حلقه واسط میان دو اکوسیستم سنتی و نوآوری، محقق شده است؟ شما برای رسیدن به این هدف ۹ سرفصل تعریف کرده‌اید و فعالیت‌هایی ذیل هر یک این سرفصل‌ها انجام می‌دهید؛ فکر می‌کنید چقدر توانسته‌اید شرکت‌های سنتی را به سمت نوآوری هدایت کنید؟ با چه چالش‌هایی در مسیر تحقق این هدف روبه‌رو شده‌اید؟

در این حوزه تلاش زیادی کردیم و دستاوردهای خوبی هم داشتیم. ولی اگر بخواهیم یک عارضه‌یابی داشته باشیم که در سال گذشته با چه چالش‌هایی مواجه شدیم باید بگوییم که اولین چالش ما در این مسیر فرهنگ‌سازی است. درواقع فرهنگ‌سازی شکل نگرفته است. ما برای فرهنگ‌سازی سرفصل جدیدی را در سال جدید می‌خواهیم پیش ببریم. در واقع قصد داریم یک‌سری مستندهایی برای کسب‌وکارها آماده کنیم تا با تجربه‌های موفق در داخل و خارج از ایران و با مسیری که این کسب‌وکارها طی می‌کنند، آشنا شوند. درواقع با این کار به فرهنگ‌سازی میان کسب‌وکارهای سنتی کمک می‌کنیم. به‌علاوه، سند راهبردی تحول دیجیتال را بسط دادیم. این سند به مشخص کردن مسیر و چشم‌انداز کسب‌وکارها کمک می‌کند.

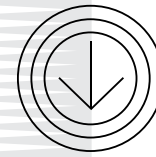
اخیراً پیش‌نویس نقشه راه دانش‌بنیان‌شدن اقتصاد تنظیم شده و نشست‌ها هم توسط مجمع تشکلی‌های دانش‌بنیان ایران و کمیسیون کسب‌وکارهای نوین و دانش‌بنیان برای بررسی آن برگزار شده است. مرکز نوآوری و تحول دیجیتال اتاق بازرگانی چه نقشی در تدوین این پیش‌نویس داشته است؟

ما در رابطه با قانون جهش تولید دانش‌بنیان، تجربه موثقی را با معاونت علمی کسب کردیم. بر اساس آن تجربه، سعی می‌کنیم همکاری خود را با معاونت علمی

شماره ۱۳۱
تیرماه ۱۴۰۲
سال سوم

نگاهی به گزارش اخیر مرکز پژوهش‌های اتاق ایران درباره حوزه لجستیک در کشور

هزینه‌های ۲ برابری لجستیک ایران نسبت به کشورهای توسعه یافته

تولید ناخالص داخلی آن کشور را شامل می‌شود. برای اقتصادهای توسعه یافته اروپا و آمریکای شمالی، لجستیک بین ۸ تا ۹.۵ درصد از تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهد. این آمار برای کشورهای در حال توسعه در محدوده ۱۱ تا ۱۸ درصد است. برای مثال درصد هزینه لجستیک نسبت به تولید ناخالص داخلی برای کشوری مانند هند ۱۳ درصد و برای چین ۱۸ درصد عنوان شده است. کشورها با سهم‌های کمتر، کشورهایی هستند که اهمیت لجستیک در آنها نسبتاً زودتر تشخیص داده شده است. این انتظار وجود دارد که هزینه‌های لجستیک در کشورهای در حال توسعه نیز طی چند سال آینده با بهره‌مندی از سیستم‌های پیشرفته‌تر و دستیابی به نرخ‌های رشد اقتصادی بالاتر، با کاهش همراه باشد. برای مثال در انگلستان هزینه‌های لجستیک برای ۳۰ سال پیش حدود ۱۸ تا ۲۰ درصد بوده است اما در حال حاضر این آمار حدود ۸.۵ درصد است.

فقدان زیرساخت‌های لازم

در این گزارش عنوان شده است که براساس آمار ارزش افزوده مرکز آمار ایران میانگین سهم حمل و نقل، انبارداری، و پست به قیمت‌های جاری ۸ درصد و به قیمت ثابت ۶ درصد از تولید ناخالص داخلی طی دوره ۱۳۷۰ الی ۱۳۹۸ است. ارقام محاسبه شده دو نهاد آماری ایران فاصله نسبتاً زیادی با هم دارند و همواره سهم لجستیک براساس داده‌های مرکز آمار ایران کمتر از بانک مرکزی بوده است. علاوه بر این، این اعتقاد وجود دارد که سهم فوق‌قسمتی از هزینه لجستیک را نشان می‌دهد و شامل هزینه مدیریت که حداقل سهم آن ۴ درصد است، نیست. گزارش مرکز پژوهش‌های اتاق ایران تأکید می‌کند که با اطمینان می‌توان گفت که سهم لجستیک در ایران بسیار بالاتر از ارقام ذکر شده است. این گزارش در جهت اثبات این ادعا به گزارش آرمسترانگ و همکاران در سال ۲۰۲۱ اشاره می‌کند که سهم هزینه لجستیک در ایران را ۱۶.۲ درصد محاسبه کرده است. براساس این گزارش آرمسترانگ، ایران یکی از کشورهای با هزینه‌های بسیار بالای لجستیک در میان ۱۶۰ کشوری که مورد مطالعه قرار گرفته‌اند، به حساب آمده است.

براساس آماری که آرمسترانگ و همکاران منتشر کرده‌اند، هزینه لجستیک در ایران تقریباً دو برابر کشورهای توسعه یافته برآورد می‌شود. مرکز پژوهش‌های اتاق ایران بالا بودن سهم هزینه لجستیک در ایران را ناشی از دو امر عنوان می‌کند: ناکارآمدی و فقدان بهره‌مندی از فناوری پیشرفته در ارائه خدمت و همچنین فقدان زیرساخت‌های لازم.

یکی از عناصر کلیدی در توسعه اقتصادی کشورها امور لجستیک پیشرفته است. لجستیک پشتیبان فعالیت‌های تجاری-تولیدی بوده و شامل شبکه‌ای از فعالیت‌ها و خدمات است که جابه‌جایی فیزیکی کالاها در داخل و خارج از مرزها را پشتیبانی می‌کند. فعالیت لجستیک ترکیبی از فعالیت‌های حمل و نقل، انبارداری و اطلاعات است که روی حوزه‌های اشتغال، تولید و مصرف تأثیرگذار است. علاوه بر این، لجستیک مولفه اصلی هزینه سایر فعالیت‌ها نیز به شمار می‌آید. اخیراً مرکز پژوهش‌های اتاق ایران اقدام به انتشار گزارشی با عنوان «اهمیت و تحولات بخش لجستیک در اقتصاد ایران طی دوره ۱۳۶۵-۱۳۹۵» کرده است. در این گزارش بر ضرورت شناسایی اهمیت لجستیک و سهم آن در اقتصاد و همچنین بخش‌های مرتبط با لجستیک و مطالعات روند تغییرات آن، تأکید شده است. در این گزارش، همچنین موقعیت ژئوپلیتیکی ایران در منطقه غرب آسیا، استثنائی توصیف و از ایران به عنوان کشوری که به طور بالقوه یک کشور تجاری-لجستیکی محسوب می‌شود و مزیت‌های لجستیکی بالایی در منطقه استراتژیک خاورمیانه دارد، یاد شده است. تعیین سهم هزینه، اهمیت بخش اشتغال‌زایی، میزان وابستگی به واردات و مصرف انرژی در طول سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۹۵ از اهداف این پژوهش بوده است.

تعریف نشدن لجستیک در حساب‌های ملی

یکی از مواردی که در این گزارش عنوان شده است که در حساب‌های ملی خدمات تعریف شده‌ای به نام لجستیک وجود ندارد و به همین دلیل حساب‌های ملی به تنهایی قادر به سنجش اهمیت اقتصادی این حوزه و محاسبه مستقیم سهم این حوزه نیستند. از سوی دیگر هیچ نهاد رسمی در ایران، وظیفه تهیه حساب‌های اقماری مرتبط با لجستیک را، آن طور که در سایر کشورهای پیشرفته انجام می‌شود، به عهده ندارد.

شاخص نسبت هزینه لجستیک به تولید ناخالص داخلی

سهم هزینه لجستیک که از نسبت ستانده لجستیک به کل تولید ناخالص داخلی به دست می‌آید، به عنوان شاخصی برای اهمیت لجستیک استفاده می‌شود. مرکز پژوهش‌های اتاق ایران در گزارش خود به گزارش آرمسترانگ و همکاران اشاره کرده است؛ در گزارش مذکور برای اقتصادهای بزرگ، هزینه لجستیک تقریباً سهمی معادل ۸ تا ۱۸ درصد

ارسال بیش از ۲۲ میلیون مرسوله

تیپاکس گزارش عملکرد سال ۱۴۰۱ خود را منتشر کرد

مشتریان این مجموعه اضافه شده‌اند. میزان مشتریانی که به عنوان فرستنده از خدمات تیپاکس در سال ۱۴۰۱ استفاده کرده‌اند به نسبت سال ۱۴۰۰ با ۲۲ درصد افزایش همراه بوده‌اند و آمار مشتریان گیرنده این شرکت پستی در مقایسه با سال ۱۴۰۰ حدود ۱۶ درصد افزایش داشته است. تعداد بسته‌هایی که در طول سال ۱۴۰۱ توسط تیپاکس از مبدأ به مقصد رسیده است، ۲۲ میلیون و ۶۵۵ هزار و ۵۳۰ بسته بوده است. این در حالی است که تعداد بسته‌های ارسالی توسط تیپاکس در سال ۱۴۰۰ حدود ۱۹ میلیون تیپاکس عنوان شده است که بیشترین تعداد مشتری که در یک روز از خدمات این مجموعه استفاده کرده‌اند، ۶۰ هزار ۴۲۷ نفر بوده‌اند.

در این گزارش، بیشترین میزان پاکت‌ها و بسته‌های جمع‌آوری شده در یک روز ۱۶۰ هزار و ۹۲۳ عدد عنوان شده و همچنین تعداد بسته‌های جابه‌جا شده در یک روز ۱۲۸ هزار و ۵۰۱ بسته و پاکت‌های جابه‌جا شده در یک روز ۳۲ هزار و ۴۲۲ عدد بوده است.

تجهیز ۹۷ درصدی ناوگان تیپاکس به جی‌پی‌اس

تیپاکس خدمات خود را در سال ۱۴۰۱ با کمک ۸۰۰۰ نفر نیروی انسانی، بیش از ۳۵۰۰ حامل سبک و سنگین و

شرکت تیپاکس، زیرمجموعه هلدینگ فاخر که به عنوان یک شرکت خصوصی حوزه پست بیش از ۶۲ سال قدمت دارد، اخیراً اقدام به انتشار گزارش سالانه (عملکرد سال ۱۴۰۱) مجموعه خود کرده است.

براساس آمار ارائه شده در این گزارش، در سال مذکور این شرکت به بیش از ۱۰ میلیون و ۴۴۷ هزار مشتری خدمت‌رسانی کرده و ۲۲ میلیون و ۶۵۵ هزار و ۵۳۰ مرسوله را به مقصد رسانده است.

ارسال بین شهری، درون شهری، بین المللی، تی‌بار، یک‌روزه، پرداخت در محل، پس‌کرایه و ... در کنار سرویس‌های دیگر شامل بسته‌بندی، جبران خسارت، رهگیری آنلاین، پلتفرم «ای تیپاکس» برای مشتریان کسب‌وکار و اپلیکیشن «مای تیپاکس» برای مشتریان خانگی، از جمله خدماتی است که این مجموعه به مشتریان خود ارائه می‌دهد.

افزایش یک میلیون و ۳۴۵ هزار نفری مشتریان تیپاکس

تیپاکس در گزارش خود از خدمت‌رسانی به بیش از ۱۰ میلیون و ۴۴۷ هزار مشتری خبر داده است. این شرکت خصوصی حوزه پست بیش از ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار مشتری فرستنده داشته و بیش از ۷ میلیون و ۹۴۴ هزار نفر از مشتریان آن، گیرنده مرسولات بوده‌اند.

در سال ۱۴۰۱، نزدیک به یک میلیون و ۳۴۵ هزار نفر به

شماره ۱۲۱
آبان ۱۴۰۲
سال سوم

فرستنده و گیرنده های بسته در تیپاکس

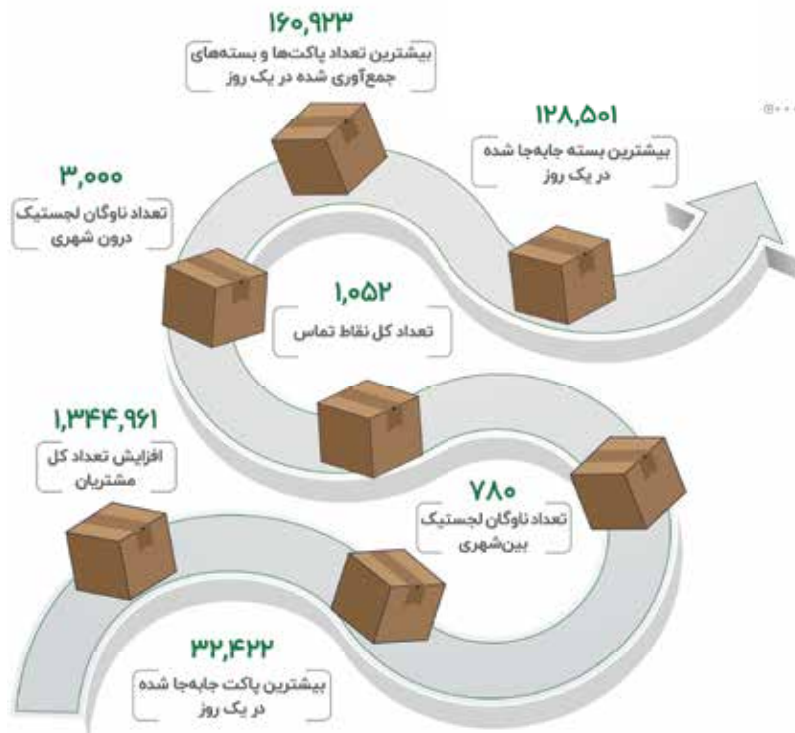

تعداد کل مشتریان تیپاکس در سال ۱۴۰۱

۱۰,۴۴۷,۱۸۶

تعداد کل مشتریان فرستنده ۲,۵۰۲,۶۷۹

تعداد کل مشتریان گیرنده ۷,۹۴۴,۵۰۷

۷۶٪

مشتریانی که از تیپاکس بسته دریافت کرده اند.

۲۴٪

مشتریانی که با تیپاکس بسته ارسال کرده اند.

درصد جمع آوری بسته در کشور

تعداد بسته های جمع آوری شده: ۸۰,۸۵۰

۵۳٪ استان های دیگر

۱۰٪ خراسان رضوی

۳۷٪ تهران

دیجیتالی مدیریت سفارش های پستی برای فروشنده و مشتری می پردازد. این خدمت می تواند یکی از اصلی ترین فعالیت های حمل و نقل پستی مانند ثبت سفارش، جمع آوری پلاک به پلاک، ارسال، رهگیری و گزارش گیری را به شکلی ساده و مدرن به مشتریان ارائه دهد. در سال ۱۴۰۱، سفارش های ثبت شده در این سرویس ۴۲۰ هزار عدد بوده است. در این گزارش همچنین آمار مرتبط با دیگر سرویس های ارائه شده توسط شرکت تیپاکس از جمله اکسپرس بین شهری، اکسپرس ویژه بین شهری (روز آتی)، درون شهری یک روزه و تی بار ارائه شده است. از دیگر اطلاعاتی که در این گزارش به آن پرداخته شده، حوزه خدمات تکمیلی است که شامل جبران خسارت، بسته بندی، لینک پرداخت، پرداخت وجه کالا در مقصد و لاکر هوشمند می شود.

«علا مرودشت» با ۴ هزار نفر، «بنجار» با ۳۷۰۰ نفر و «لیسار» با ۳۴۰۰ نفر جمعیت از جمله شهرهای کم جمعیتی بودند که در این سال، دارای نمایندگی تیپاکس شدند.

رشد ۱۴۰ درصدی نیروهای آموزش دیده تیپاکس

روند رشد و آموزش نمایندگی های تیپاکس از دیگر حوزه هایی است که در این گزارش به آن پرداخته شده است. تعداد افراد آموزش دیده در نمایندگی ها در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال پیش از آن با رشد ۱۴۰ درصدی همراه بوده است.

تیپاکس و تجارت الکترونیک

پلتفرم جامع e-tipax، خدمتی با تمرکز روی حوزه تجارت الکترونیکی است که در بستر وب، به ارائه راه حل های

شکایات از خدمات این مجموعه دارد.

پوشش شهرها با جمعیت کم

یکی از نکات قابل توجه درباره گزارش عملکرد تیپاکس در سال ۱۴۰۱، افزایش تعداد نقاط تماس این مجموعه در سراسر کشور است. در پایان سال ۱۴۰۰ تعداد نقاط تماس تیپاکس در کشور ۸۱۳ بود، در حالی که در پایان سال ۱۴۰۱ این آمار به ۱۰۵۲ نقطه تماس رسیده است. بیشترین میزان گستردگی نقاط تماس تیپاکس متعلق به استان های تهران (۲۱۷ نقطه)، فارس (۸۱ نقطه)، اصفهان (۷۱ نقطه) و گیلان (۶۴ نقطه) است. کهگیلویه و بویر احمد (۹ نقطه)، خراسان شمالی (۸ نقطه) و خراسان جنوبی (۷ نقطه) نیز استان هایی هستند که کمترین نقاط تماس تیپاکس را دارند. یکی از اقداماتی که این شرکت در سال ۱۴۰۱ انجام داده، افتتاح نمایندگی در شهرهایی با جمعیت کم بوده است.

۱۰۵۲ نمایندگی در سراسر کشور (۵۷۰ شهر)، انجام داده است. تعداد ناوگان لجستیک درون شهری تیپاکس ۳۰۰۰ عدد و در حوزه بین شهری ۷۸۰ عدد عنوان شده است. براساس آمار ارائه شده، ۹۷ درصد از مجموع ناوگان های درون شهری و بین شهری این شرکت به جی پی اس مجهز شده اند. همچنین این شرکت برای اولین بار در راستای کاهش هزینه و افزایش سرعت و همچنین حجم بارگیری، اقدام به به کارگیری حامل های ۱۰ چرخ با ظرفیت حمل ۲۶ تن بار در مسیرهای اصلی کرده است.

کاهش میزان شکایات ثبت شده

براساس گزارش ارائه شده از سوی تیپاکس، تعداد شکایات به طور متوسط برای هر هزار بسته در سال ۱۴۰۱، پنج مورد بوده است. این میزان برای سال ۱۴۰۰، شش مورد برای هر ۱۰۰۰ بسته عنوان شده بود که نشان از کاهش میزان ثبت

عکس: نسیم اعتمادی

نهادهای صنفی مستهلک شده‌اند

مدیرعامل جیبیت از چالش‌های اینماد اجباری برای کسب‌وکارها می‌گوید

مدت زمانی که اینماد الزامی شده، ایجاد حوزه‌های کسب‌وکاری نوآور و حتی کسب‌وکارهای جدید در حوزه‌های قبلی با کاهش مواجه شده است. او تأکید می‌کند که فضای نوآوری در عمل در حال نابودی است و این موضوع از قبل هم قابل پیش‌بینی بوده است.

◀ نهادهای صنفی بی‌انگیزه شده‌اند

شریعتمدار معتقد است هنگامی که تصمیم بر الزامی کردن اینماد بود، نهادهای صنفی باید اختلاف‌های خود را کنار می‌گذاشتند و به اتفاق در مقابل این موضوع می‌ایستادند. او استهلاک بیش از حد را عاملی عنوان می‌کند که باعث شده نهادهای صنفی در مقابل مشکلات پیش آمده اقدامی انجام ندهند. شریعتمدار در این خصوص تأکید می‌کند: «دیگر انگیزه‌ای میان نهادهای صنفی وجود ندارد و اگر دقت کنید اعتراض‌ها به اختلال‌های موجود در زمینه اینماد خیلی جسته‌وگرخته شده است. چندین ماه می‌گذرد و اختلال‌های مختلفی وجود دارد اما کسی چیزی نمی‌گوید و تنها هر از چندگاهی صدای یک کسب‌وکار بلند می‌شود. این نشانه این نیست که این سامانه خوب کار می‌کند بلکه نشانه این است که این قدر استهلاک بالا بوده که دیگر کسی حرفی نمی‌زند و امید از میان رفته است. نهادهای صنفی باید اقدامات گسترده‌تری انجام می‌دادند و دلیل اینکه شاهد چنین اقداماتی نیستیم این است که دیگر صنفی باقی نمانده است و شرکت‌های خصوصی خیلی ضعیف شده‌اند.»

ادامه در صفحه ۱۵

او ادامه می‌دهد: «اگر ادعاهای مطرح شده درباره اینماد صادق نیست، بهترین راه این است که KYC و نظارت بر نوع فعالیت کسب‌وکارها، الزاماتی داشته باشد که آن را شبکه پرداخت اعمال کند و در صورتی که چنین کاری را انجام نداد، مانند همه جای دنیا جریمه یا متضرر شود.»

به گفته او در دیگر کشورهای جهان روال به این شکل است که بحث مجوز و احراز هویت کسب‌وکار را خود آن ارائه‌کننده خدمات پرداخت انجام می‌دهد.

شریعتمدار تأکید می‌کند که ایجاد یک سامانه دولتی که قرار است کل فرایند اجرایی در آن اتفاق بیفتد در هیچ‌جای دنیا نظیر ندارد و حتی پیش از این در کشور خودمان هم سابقه نداشته است که شبکه بانکی یا پرداخت توسط یک سامانه بیرونی، به ویژه در زمینه یک عملیات پرتکرار مانند پرداخت، متوقف شود. شاید عملیاتی مانند افتتاح حساب، توقیفی از سوی سامانه ثبت احوال داشته باشد اما آن یک عملیات پرتکرار نیست و خدماتی که به صورت روزانه مورد استفاده قرار می‌گیرد نباید از سوی یک شبکه دیگر متوقف شود.

این فعال صنفی حوزه فین‌تک معتقد است، با تصمیمی که در حوزه اجباری کردن اینماد گرفته شده و چالش‌های مرتبط با آن دو اتفاق می‌افتد؛ اول اینکه برخی از کسب‌وکارها متوقف می‌شوند و گاهی این توقف تا یکی دو هفته طول می‌کشد و اعتبار آنها زیر سؤال می‌رود و نابود می‌شوند. اتفاق دوم هم این است که در

یکی از چالش‌های اخیر کسب‌وکارهای آنلاین موضوع اینماد اجباری و نحوه عملکرد سامانه مرتبط با آن است که با وجود اعتراض‌های متعددی که در این زمینه از سوی فعالان بخش خصوصی حوزه تجارت الکترونیکی شاهد بوده‌ایم، همچنان راه‌کاری از سوی نهادهای مرتبط برای رفع آنها ارائه نشده است.

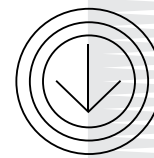
رضا امیرزاده

Amirzadeh.reza@gmail.com

«محمد مهدی شریعتمدار»، مدیرعامل جیبیت که یکی از فعالان صنفی حوزه فین‌تک است، باور دارد که اینماد آن کارکردی که برای آن در نظر گرفته شده را ندارد و به همین دلیل لازم است در این حوزه تصمیم‌های جدیدی اتخاذ شود. به گفته او نهادهای صنفی باید فعالیت‌های گسترده‌ای در خصوص چالش‌های اینماد برای کسب‌وکارها انجام دهند اما دلیل اینکه شاهد چنین فعالیتی نیستیم، مستهلک و بی‌انگیزه شدن این نهادها است.

◀ الزامات باید توسط شبکه پرداخت اعمال شود

شریعتمدار درباره اینماد به کارنگ می‌گوید: «درباره اینماد زیاد گفته می‌شد که قرار است از تخلفات، پول شویی، حوزه قمار و چنین مواردی جلوگیری کند؛ اما در واقعیت تنها کاربرد اینماد KYC است و اکثر تخلفاتی که صورت می‌گیرد از سوی سایت‌هایی است که اینماد دارند و در عمل اینماد ابزار جلوگیری از تخلفات نیست.»

چرانماد اعتماد
الکترونیکی کماکان
قربانی می‌گیرد

بن بست اینماد

بیش از دو سال است که پرداخت‌یارها با موضوع نماد اعتماد الکترونیکی دست‌وپنجه نرم می‌کنند. مرکز توسعه تجارت الکترونیکی و بانک مرکزی معتقدند طبق ماده ۱۰۳ آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۴ الحاقی قانون مبارزه با پول‌شویی تمامی کسب‌وکارهایی که خواهان دریافت درگاه پرداخت هستند، باید نماد اعتماد الکترونیکی دریافت کنند. این در حالی است که پرداخت‌یارها از ابتدا بر این باور بودند که این قانون مشمول آنها نمی‌شود، بلکه این شرکت‌های پرداخت (PSP) هستند که مشمول این قانون می‌شوند. اما حالا با گذشت این دو سال و تلاش‌های متعدد و رأی دیوان عدالت اداری و استفسار به معاونت حقوقی ریاست جمهوری، پرداخت‌یارها و کسب‌وکارها در نهایت ملزم به اجرای این قانون شدند. هرچند که در ابتدا گفته می‌شد با الزام این قانون بنانیست هیچ کسب‌وکاری تعطیل شود و تنها بنا است ساماندهی صورت پذیرد، واقعیت آن است که هرچند وقت یک‌بار شاهد آن هستیم که کسب‌وکارهای رگوله نشده و یا نوپا در اقتصاد دیجیتال با مشکل اینماد مواجه می‌شوند. طی یک ماه اخیر نیز اگر سری به شبکه‌های اجتماعی به خصوص توئیتر (ایکس) زده باشید، شاهد آن هستیم که بار دیگر موج جدیدی از چالش‌های کسب‌وکاری به وجود آمده که نشان می‌دهد با تعلیق اینماد کسب‌وکارها، عملاً درگاه‌های آنها از سوی شاپرک مسدود می‌شود.

ادامه در صفحه ۹

شماره ۱۲۱
آبان ۱۴۰۲
سال سوم

eNAMAD.ir

ادامه از صفحه ۸

بن بست اینماد

ابتدا این موج جدید از بسته شدن درگاه‌های برخی پرداخت‌یارها آغاز شد که بسیاری از آنها بر این عقیده بودند به دلیل مشکلی که در درگاه ملی مجوزها وجود داشت نتوانستند مجوز خود را تمدید کنند و با عدم دریافت مجوز اینماد مجوز شاپرک آنها نیز لغو شد. اخیراً نیز برخی کسب‌وکارها از جمله مدیرعامل ویرگول مجبور شد اعتراض خود را به موضوع نماد از طریق شبکه‌های اجتماعی دنبال کند. هرچند که «امین کلاه‌دوزان» در پاسخ به ادعاهای مدیرعامل ویرگول می‌گوید که به آنها ۸ ماه است که اخطار رفع تخلف داده شده است ولی واقعیت این است که اینماد بنا است جلوی پول شویی، قاچاق و قمار را بگیرد و ورود به چنین فضاهایی برای جایی مانند مرکز توسعه تجارت الکترونیکی می‌تواند برای تمام کسب‌وکارها آسیب‌زا باشد. این فضا تاجایی پیش رفت که رئیس مرکز توسعه توییت‌های خود تهدید به افشای اسامی تعدادی از ارائه‌دهندگان درگاه‌های پول شویی و قمار کرد که این نوع عملکرد یادآور دوران «بگم بگم» بود. با این وجود کلاه‌دوزان در پاسخ به برخی از منتقدان از جمله «حامد بیدی» در توییتر که معتقد بود، تعداد تراکنش‌های آنلاین ۱۷ درصد کاهش داشته، عنوان کرد که تا کنون در شش ماهه اول امسال تعداد تراکنش‌ها ۲۸ درصد رشد داشته است. او در تکمیل این روند عنوان کرد که رشد ۴۵ درصدی در شروع فعالیت کسب‌وکارها و ۷۵ درصد رشد در مبلغ تراکنش‌ها رقم خورده است.

علی‌رغم اینکه امین کلاه‌دوزان به عنوان رئیس مرکز توسعه تجارت الکترونیکی در توییتر از عملکرد نهاد تحت مدیریت خود دفاع می‌کند اما مجموعه شرایط نشان نماد اعتماد الکترونیکی هرچند وقت باعث موجی از نارضایتی در میان فعالان اقتصاد دیجیتال کشور شده و تبدیل به بن‌بستی شده که چه بخواهیم یا نخواهیم هرکسب‌وکاری با آن در نهایت دست‌وپنجه نرم می‌کند. حالا شاید بتوان برای هر ادعایی در خصوص عدم دریافت اینماد یا مسدود شدن آن توجیه یا بهانه‌ای آورد اما در نهایت تبدیل به چالشی شده که بخشی از انرژی مدیران را که باید روی توسعه و نوآوری گذاشته شود، به خود مشغول کرده است.

شماره ۱۲۱
تیرماه ۱۴۰۲
سال سوم

اجرای اشتباه یک قانون آسیب‌زننده است

مدیرعامل زیبال معتقد است که شاپرک به بدترین شکل قانون را اجرایی کرده است

حدی که ما می‌گفتیم کاش این سامانه به‌روزرسانی نمی‌شد. تیم توسعه تجارت الکترونیکی کم‌کم شروع به برطرف کردن ایرادات کرد. اما سؤال و مشکل اصلی این بود که به‌روزرسانی نباید منجر به بروز مشکلات زیرساختی و بزرگ‌تر شود. هدف از به‌روزرسانی جایگزین کردن یک سیستم بهینه با سیستم قبلی است. بخشی از مشکلات در یک بازه زمانی پس از به‌روزرسانی قابل قبول است. عملاً تمام کسب‌وکارها این موضوع را درک می‌کنند و می‌پذیرند. ولی اینکه مشکلات تا یک ماه ادامه‌دار شوند و وجود آنها کتمان شود، ایرادی است که می‌توان به مرکز توسعه و تجارت الکترونیکی یا اینماد وارد ساخت. محمد مهدی فاطمیان خاطر نشان می‌کند: «مشکلاتی که روزهای اول وجود داشت در حال حاضر رفع شده‌اند. بخشی از مشکلات هنوز باقی هستند که توسط شرکت‌های پرداخت‌یار به مرکز گزارش می‌شوند. آنها هم سعی می‌کنند با تعامل، این مشکلات را برطرف کنند.»

او در پایان تأکید می‌کند: «ما قائل به این هستیم که الزامات قانونی باید اجرا شوند. مشکل ما نحوه اجرای قانون و خسارتی است که به کسب‌وکارها وارد می‌شود. اجرای غلط یک قانون، طبیعتاً خسارت جبران‌ناپذیری را وارد می‌کند. شاپرک می‌توانست با اطلاع‌رسانی قبلی و کمک گرفتن از توانمندی بخش خصوصی، مانع این اتفاق شود. در دوره قبلی چنین اتفاقی رخ نداد؛ اما متأسفانه در این دوره شش هزار کسب‌وکار با مشکل مواجه شدند.»

بر مسدودسازی درگاه‌های پرداخت کسب‌وکارها شد، طبق صحبتی که با شاپرک داشتیم اعلام کردند که قرار است گام سوم پالایش پذیرندگان قدیمی شبکه پرداخت اجرایی شود. توضیحات میسوط درباره ناپایداری سامانه اینماد به شاپرک داده شده بود و ذکر شده بود که اکنون به دلیل ناپایدار بودن سامانه اینماد وقت خوبی برای این پالایش نیست؛ زیرا از آذرماه ۱۴۰۰ پذیرندگان جدید ملزم به دریافت اینماد شدند و از عید امسال هم شاپرک به پالایش پذیرندگان قدیمی مشغول است. «فاطمیان باور دارد که شاپرک در جریان مشکلات سامانه اینماد بود؛ اما برخلاف دوره‌های پیشین، بدون هیچ اطلاعی از اینکه حتی قرار است کدام دسته از کسب‌وکارها متأثر شوند، درگاه کسب‌وکارها را مسدود کرد.»

فشار بر دوش کسب‌وکارهاست

مدیرعامل زیبال با تأکید به این موضوع که در این میان تنها قشری که دچار آسیب شدند کسب‌وکارها هستند، عنوان می‌کند: «ما به‌عنوان شرکت‌های پرداخت‌یار متوجه این موضوع هستیم که به طور مشخص فشار بر دوش کسب‌وکارها است. هنگامی که درگاه یک کسب‌وکار مسدود می‌شود، شبیه این است که دچار پلمب شده باشد. هنگامی که بدون هیچ‌گونه اطلاعی به پرداخت‌یارها یا کسب‌وکارها مسدودسازی اتفاق می‌افتد، انجام این کار باعث به خطر افتادن شش هزار کسب‌وکاری می‌شود که در چنین شرایط اقتصادی‌ای در حال فعالیت هستند. بعد هم احتمالاً انواع و اقسام برچسب‌ها به آنها زده می‌شود. فاطمیان با اشاره به اینکه متصدیان امر می‌گویند ما وظیفه قانونی خود را انجام داده‌ایم، معتقد است که می‌توان همان وظیفه قانونی را هم به شیوه درستی انجام داد. او در این خصوص می‌گوید: «قانون را به شکلی اجرا می‌کنند که مردم نسبت به آن حتی اگر درست هم باشد، بدبین شوند. در این اتفاقی که افتاد، شاپرک به بدترین شکل ممکن تکلیف قانونی خود را اجرا کرده است. دود این اتفاق به چشم کسب‌وکارها رفت. در این میان همه هم سعی دارند این مسئله را از سر خود باز کنند که به نظر من قابل پذیرش نیست. یا شاپرک این کار را تعمدانه انجام داده که در این صورت دستگاه‌های نظارتی باید ورود کنند و ببینند چرا یک نفر باید در شبکه بانکی و پرداخت قصد چینی کاری را داشته باشد. اگر هم این اتفاق غیرعمدی و سهوی بوده که در این صورت هم می‌توانستند همان لحظه از مکانیسم رول‌بک استفاده کنند و به پرداخت‌یارها زمان بدهند تا کار اطلاع‌رسانی به کسب‌وکارها انجام شود؛ اما این کار را نکردند.»

نهادهای ناظر باید به این موضوع ورود کنند او تأکید می‌کند که نباید از این موضوع ساده‌انگارانه عبور کرد. «در این زمینه هیچ اطلاع‌رسانی‌ای انجام نشده است. درباره مسدودسازی درگاه پرداخت شش هزار کسب‌وکار هم ماجرا از این قرار بود که حدود دو هفته از به‌روزرسانی سامانه اینماد گذشته بود؛ بعد از این به‌روزرسانی پرداخت‌یارها متوجه گزارش‌هایی مبنی بر وجود مشکلات از سوی کاربران خود شدند؛ مشخصاً می‌دانستیم که سیستم تازه هنوز به پایداری نرسیده است؛ تقریباً یک هفته پیش از مسدودسازی شش هزار کسب‌وکار هم مرکز توسعه تجارت الکترونیکی یک نشست خبری ترتیب داد و توضیح داد که همه چیز در سامانه پایدار است و تعداد خوبی اینماد صادر شده است. زمانی هم که قرار

به‌روزرسانی در دسرساز سامانه اینماد او با اشاره به سامانه اینماد عنوان می‌کند که از همان روز اول حجم زیادی نقص درباره آن گزارش شد، در

اینماد که روزگاری در راستای احراز هویت و احراز اهلیت پذیرندگان ذیل قانون مبارزه با پول شویی و سایر تخلفات به وجود آمده بود، اخیراً تبدیل به یکی از چالش‌های کسب‌وکارهای آنلاین شده است. مدیرعامل زیبال باور دارد که اجباری کردن اینماد باعث شده، موضوع اعتمادسازی که یکی از کارکردهای آن بود، بی‌معنا شود.

محمد مهدی فاطمیان، مدیرعامل زیبال در پاسخ به این سؤال که مسئله اینماد برای کسب‌وکارها و مصرف‌کنندگان چه فایده‌ای داشته و آیا توانسته به هدفش که جلوگیری از تخلف بوده برسد، می‌گوید: «تا پیش از اینکه اینماد الزامی شود، من موافق کارکردهای آن بودم. اگر بخواهیم با نگاه سه سال پیش به مسئله اینماد نگاه کنیم، اتفاقاً داشتن اینماد برای کسب‌وکار به معنای قابل اعتماد بودن بود. اما هنگامی که برای مفهومی مانند اینماد الزام قرار می‌گیرد دیگر این ابزار کارکرد خود را به‌عنوان یک ابزار ایجادکننده اعتماد از دست خواهد داد.» او در این باره ادامه می‌دهد: «پس اگر تا سه سال پیش نماد اعتماد ابزار اعتماد کردن بود دیگر چنین کارکردی ندارد؛ زیرا اکنون چه کسب‌وکارهای متخلف و چه کسب‌وکارهایی که مشکلی در فرایند کاری خود ندارند مجبور هستند اینماد را دریافت کنند و طبیعتاً کسی که تخلف می‌کند راه دور زدن مجوز را هم پیدا می‌کند. در هیچ کجای دنیا هم هیچ نهادی نمی‌تواند به‌صورت کامل جلوی تخلف را بگیرد. امروزه الزاماتی که درباره اینماد وجود دارد، مواردی نیست که در لایه پرداخت بررسی نشده باشند؛ بنابراین اساس وجود اینماد زیر سؤال است؛ دو سال پیش در خصوص از دست رفتن کارکرد اینماد صحبت کردیم و امروز این مشکل دیگر نمایان شده است؛ گواه این مسئله هم مشکلات فراوانی است که با یک به‌روزرسانی ساده برای کسب‌وکارها به وجود می‌آید و در فضای مجازی نیز منعکس می‌شود. تمامی این موارد را دو سال پیش در انجمن فین‌تک ذکر کردیم و دیگر موضوع جدیدی هم نیستند.» فاطمیان درباره هدف اولیه اینماد توضیح داد: «در ابتدا اینماد برای احراز هویت و احراز اهلیت پذیرندگان ذیل قانون مبارزه با پول شویی بود. اما آیا این احراز هویت و احراز اهلیت به‌درستی اتفاق می‌افتد؟ آیا هیچ‌کدام از کلاه‌برداران و متخلفان اینترنت‌ای دارای اینماد نیستند؟ این واقعیت واضحی است که کلاه‌برداران برای پیشبرد اهداف خود اعتمادسازی می‌کنند و قطعاً در زمینه مسئله‌ای مانند اینماد کوتاهی نمی‌کنند و حتی ممکن است به‌جای دریافت اینماد صفر ستاره یک ستاره هم دریافت کنند؛ بنابراین اینماد کارکرد خود را از دست داده است.»

شاپرک در جریان مشکلات سامانه اینماد بود

او در ادامه در پاسخ به این سؤال که آیا پیش از مسدودسازی درگاه‌ها به کسب‌وکارها اطلاع قبلی داده شده، خاطر نشان کرد: «در این زمینه هیچ اطلاع‌رسانی‌ای انجام نشده است. درباره مسدودسازی درگاه پرداخت شش هزار کسب‌وکار هم ماجرا از این قرار بود که حدود دو هفته از به‌روزرسانی سامانه اینماد گذشته بود؛ بعد از این به‌روزرسانی پرداخت‌یارها متوجه گزارش‌هایی مبنی بر وجود مشکلات از سوی کاربران خود شدند؛ مشخصاً می‌دانستیم که سیستم تازه هنوز به پایداری نرسیده است؛ تقریباً یک هفته پیش از مسدودسازی شش هزار کسب‌وکار هم مرکز توسعه تجارت الکترونیکی یک نشست خبری ترتیب داد و توضیح داد که همه چیز در سامانه پایدار است و تعداد خوبی اینماد صادر شده است. زمانی هم که قرار

هیچ کدام از شرکت های ایلان رمز ارز عرضه نخواهند کرد

رفع ابهام توسط مدیرعامل تسلا

«ایلان ماسک»، مدیرعامل «تسلا» و «اسپیس ایکس» اعلام کرد که هیچ کدام از شرکت های او، هرگز توکن رمز ارزی راه اندازی نخواهند کرد. این توضیح پس از آن انجام شد که نام شرکت هوش مصنوعی او در یک رمز ارز استفاده شد و همچنین چندین مقاله، پلتفرم رسانه اجتماعی ایکس او را با توکن های رمز ارزی مرتبط کردند. یکی از کاربران در پلتفرم شبکه اجتماعی ایکس هشدار داد توکنی با نام XAI ممکن است با نام شرکت هوش مصنوعی ایلان ماسک اشتباه گرفته شود. در پاسخ، ماسک تصریح کرد که هیچ یک از شرکت های او هرگز توکن رمز ارزی ایجاد نمی کنند.

دارایی های رمز ارزی ایلان ماسک

ماسک پیش از این اعلام کرده بود که رمز ارزهای بیت کوین، اتریوم و دوج کوین دارد. بر اساس ترازنامه سه ماهه سوم تسلا، این شرکت دارای معادل ۱۸۴ میلیون دلار بیت کوین است. همچنین تسلا مقداری دوج کوین نیز در اختیار دارد. این میلیاردر از مدت ها پیش حامی ميم کوين ها بوده و بر این باور است که آنها رمز ارز مردم هستند. ایلان ماسک همچنین اعلام کرده بود که اسپیس ایکس نیز بیت کوین دارد. ماه گذشته، این میلیاردر از برنامه خود برای تبدیل ایکس به یک پلتفرم مالی قدرتمند تا پایان سال آینده پرده برداری کرد. او گفت: «وقتی می گویم پرداخت ها، در واقع منظور کل زندگی مالی یک نفر است. همه چیز روی پلتفرم ما خواهد بود؛ پول یا اوراق بهادار یا هر چیز دیگری؛ شما نیازی به حساب بانکی نخواهید داشت.»

شماره ۱۲۱
۲۱ تیرماه ۱۴۰۲
سال سوم

همه موافق رگولاتوری نیستند

رئیس هیئت مدیره صرافی اوام پی فینکس از ضرورت مشارکت حاکمیت و بخش خصوصی می گوید

عکس: نسیم اعتمادی

کمک کنیم تا این حوزه به یک نظم و سامان دهی برسد. در نتیجه تعامل بین بخش خصوصی و حاکمیت باید در اکوسیستم رمز ارز کشور نیز پررنگ تر شود.»

در تلاش برای نگهداشت نیروی انسانی

رئیس هیئت مدیره اوام پی فینکس سپس درباره چالش هایی که از جنس نگهداشت نیروی انسانی دارند، صحبت می کند. او در این خصوص این طور توضیح می دهد: «در صرافی اوام پی فینکس، هر روز یک تیم بزرگ به توسعه آن فکر می کند (چه از لحاظ زیرساختی و چه از لحاظ امنیتی). اتفاق بدی که برای ما در این مدت افتاده، این است که تعداد بسیار زیادی از نیروهای حرفه ای ما به تازگی از ایران رفته اند. بسیاری از شرکت ها همچون ما با این مسئله روبه رو هستند و از لحاظ جذب نیرو و منابع انسانی در ایران بحران وجود دارد. ما با همه تلاش هایمان در بخش نیروی انسانی باز هم نگاه راه حلی به آن داریم، نه نگاه قربانی شدن. به همین خاطر در تلاش هستیم امکانات بهتری را به کارکنان خود ارائه دهیم تا فکر رفتن به ذهن شان خطور نکند. مسئله ای که در اوام پی فینکس جریان دارد این است که افراد احساس تعلق داشته باشند.»

مهسانجاتی

mahsaanejati1993@gmail.com

فقدان نگاه صنفی به حوزه رمز ارز از سوی فعالان

بیرقی آینده روشنی را برای حوزه رمز ارز کشور متصور است، اما می گوید: «با این حال نمی توانم بگویم که رگوله شدن این حوزه می تواند به همه فعالان کمک کند یا خیر؛ کمالینکه ممکن است همه فعالان نیز با این موضوع موافق نباشند. من به نوبه خود، تا به امروز هر کمکی را که می توانستم در این زمینه انجام دهم، انجام داده ام. من در انجمن فین تک و انجمن بلاکچین عضو هستم و جزو هیئت مؤسس انجمن بلاکچین خراسان نیز هستم و در تمام این انجمن ها سعی دارم به حاکمیت کمک کنم، اما آن اتحاد لازم بین همه ما وجود ندارد. همه صرافی ها کار خودشان را انجام می دهند و به صورت صنفی به این حوزه نگاه نمی کنند. در حال حاضر، انجمن فین تک در این حوزه تلاش های زیادی انجام می دهد.»

طی این سال ها سعی کرده ایم خود را به استانداردهای جهانی نزدیک کنیم. در حال حاضر در حال انجام پروژه میکروسرویسی هستیم که به طور آنی نیاز کاربران را برطرف می کند. این محصول بسیار محصول پیچیده ای بوده و روی مقیاس های بالا در همه شرایط می تواند کمک کننده باشد.»

هیچ گونه اتحادی بین شرکت های همکار وجود ندارد

بیرقی با بیان اینکه رقابت جزو برنامه های جدی این صرافی در بازار است، می گوید: «در مسئله تعامل مالی که با کاربر وجود دارد، ما می توانستیم رویه سودآورتری را در پیش بگیریم، اما هزینه های بیشتری را متحمل شدیم تا بتوانیم خدمات بهتری ارائه دهیم. درست است که ما رقبا قدیمی تری داریم، اما نگاه ما این است که پیشی گرفتن از این دوستان کار سختی نیست. رقابت جزو برنامه های جدی ماست و ما در این زمینه مصمم پیش می رویم. با این حال، متأسفانه در کامیونیتی ما هیچ گونه اتحاد و همبستگی بین شرکت های همکار وجود ندارد؛ از این رو حاکمیت نیز نمی تواند تصمیم درستی در این حوزه بگیرد. در این قسمت نیز ما از جهات مختلف در حال کمک به حاکمیت هستیم تا موضوع رگولاتوری و امنیت بیشتر برای صرافی ها فراهم شود.»

بیرقی سپس درباره وضعیت رگولاتوری حوزه رمز ارز در کشور صحبت می کند. به عقیده او، بخشی از این نقطه خاکستری که آنها در سال های اخیر سپری می کنند، مربوط به سهل انگاری حاکمیت است، اما بخش عمده آن عدم همبستگی و نبود نگاه مشترک و خالی از منافع شخصی در انجمن های مختلف و این کامیونیتی است. او در توضیح این موضوع می گوید: «امروز، هر کسی به فکر کسب و کار خودش است و به این فکر نمی کند که این حوزه کودک نوپایی است که وارد ایران شده و چند سال است که بدون شناسنامه زندگی می کند و ما هم برای آن تلاش خاصی نمی کنیم و منتظریم ببینیم که حاکمیت چه اقدامی برای آن انجام می دهد. پس به نظر من، همه چیز از خود ما شروع می شود و با توجه به تلاشی که خود من دارم، فکر می کنم حاکمیت مشتاق است که به او

صرافی ارز دیجیتال اوام پی فینکس، اواخر سال ۱۳۹۹ فعالیت خود را شروع کرد و با اینکه دیرتر از سایر رقبای خود وارد این بازار شد، اما تاکنون مسیر رشد خوبی را طی کرده و همچنان مصمم در این راستا قدم برمی دارد. صرافی ارز دیجیتال اوام پی فینکس بستری برای مبادلات انواع رمز ارزها است که خدماتی چون بازار آزمایشی (دمو) را برای کاربران خود فراهم کرده و دارای انواع بازارها به صورت ریالی و تتری است. در حال حاضر نیز ۲۳۰ متخصص در حوزه بلاکچین، آموزش، دیجیتال مارکتینگ و پشتیبانی در مجموعه اوام پی فینکس مشغول به فعالیت هستند و در تلاش اند تا سهم بازار خود را با وجود رقبا بزرگی که دارند، افزایش دهند.

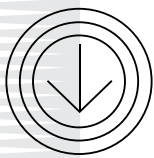
تمرکز روی حوزه زیرساخت و امنیت

«سامان بیرقی»، رئیس هیئت مدیره اوام پی فینکس درباره فعالیت هایی که در سال های اخیر داشته اند، می گوید: «اتفاقی که از روز اول تاکنون افتاده این است که ما به حوزه توسعه و زیرساخت توجه بسیار ویژه ای داشتیم. اگر بخوایم گزارشی از اتفاقاتی که در سال های اخیر افتاده بدهیم، این است که ما در بحث امنیت تمرکز زیادی داشتیم و نقاط ضعف و قوت خودمان را نسبت به مارکت و سایر رقبا و حداقل هایی که یک صرافی احتیاج دارد به عنوان یک پلتفرم مالی داشته باشد، بررسی و استانداردهای لازم را رعایت کردیم.»

طبق صحبت های بیرقی، اوام پی فینکس به مقوله امنیت توجه ویژه ای دارد و در این راستا تیم SOC مستقر و دائمی دارند: «در بحث امنیت می توانم بگویم که یک تیم پیشرو هستیم. تاکنون هم خوشبختانه برای صرافی ما اتفاقی نیفتاده است. اما متأسفانه امروزه در برخی صرافی های داخلی شاهد هک و نشت اطلاعات و بدتر از آن، هک در فضای دیتابیس صرافی ها هستیم که به راحتی می تواند ناامنی را برای کاربران ایجاد کند. ما به این موضوع اهمیت زیادی داده ایم و سعی داریم مسیر درستی را در زمینه امنیت طی کنیم. نکته دیگر، ساختار فنی خود صرافی است که ما در این زمینه نیز

گفتوگو
INTERVIEW

بر اساس آخرین
گزارش شاپرک

ثبات کمترین خطای پذیرندگی در مهرماه توسط شرکت تاپ

بر اساس گزارش اقتصادی شماره ۱۰۰ شاپرک، شرکت تاپ توانست در مهرماه ۱۴۰۲ با در اختیار داشتن «بالا ترین رشد مبلغ تراکنش های موبایلی و پایدارترین بستر پرداخت در بین رهبان بازار و بیشترین تعداد ابزار پذیرش فعال اینترنتی»، عملکرد خود را ارتقا داده و با رشد خود در این سه شاخص به رتبه نخست دست یابد. به گزارش روابط عمومی تجارت الکترونیک پارسیان (تاپ)، بر اساس آخرین گزارش اقتصادی شاپرک در مهرماه ۱۴۰۲، تاپ با کسب ۰.۶۱ درصد برای چندمین بار در سال جاری، بیشترین رشد را در مبلغ تراکنش های موبایلی کسب کرده و جایگاه نخست را از این منظر در بین شرکت های پرداخت کشور، به دست آورده است. تاپ علاوه بر رشد سهم موبایلی، در ابزار پذیرش اینترنتی نیز یک درصد رشد داشته که این منجر به آن شده است که در مجموع ۰.۱۲ درصد رشد در مجموع سهم مبلغ تراکنشی داشته و به عدد ۱۰.۹۶ دست یابد. علاوه بر این شرکت تجارت الکترونیک با رقمی برابر با ۰.۰۱۵ درصد در مهرماه، کمترین تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش ها را در میان PSP های کشور را در بین رهبان بازار به خود اختصاص داده و توانسته پایدارترین بستر پرداخت را در بین این رقبا، برای پذیرندگان خود فراهم سازد. همچنین تاپ در شاخص تعداد ابزار پذیرش سیستمی فعال، با ۰.۱۶ درصد رشد در ابزار پذیرش اینترنتی و ۵۸.۸۵ درصد سهم بازار، بیشترین تعداد IPG فعال را در بین شرکت های پرداخت کشور از آن خود کرده است. شرکت تجارت الکترونیک پارسیان در ابزار پذیرش موبایلی نیز ۵.۰۳ درصد و در ابزار پذیرش کارتخوان ۰.۴۷ درصد رشد داشته است.

شماره ۱۲۱
تیرماه ۱۴۰۲
سال سوم

احتمال افزایش تعداد کارت خوان های جعلی در کشور

چه کسی بر استانداردهای امنیتی کارت خوان ها نظارت می کند؟

کارشناسان امنیت سایبری در مورد آن هشدار می دهند و عملکرد رگولاتوری کشور را در خصوص آن نقد می کنند. اجرای دقیق استانداردهای PCI در کشور است. پیروی از استاندارد PCI امنیت داده های صنعت کارت اعتباری یا The Payment Card Industry Data Security Standard (PCI DSS) یک امر مهم به منظور اطمینان از آن است که تمام دستگاه های کارت خوان اطلاعات کارت اعتباری را در محیطی امن پردازش و ذخیره می کنند یا انتقال می دهند. این استاندارد در تاریخ ۷ سپتامبر ۲۰۰۶ توسط شورای استانداردهای امنیت معرفی شد. شورای استانداردهای امنیت PCI (PCI SSC)، یک نهاد مستقل به شمار می رود که توسط شرکت های ویزا، مسترکارت، امریکن اکسپرس، دیسکاور و جی سی بی ایجاد شده است. به اعتقاد برخی کارشناسان، دستگاه های کارت خوان وارداتی به کشور قابلیت حذف افزونه های PCI از جمله عدم تمپر شدن هنگام ورود اسکیمر به دستگاه را دارند. از طرفی، آنچه امروزه به چشم می خورد، راه اندازی خط تولید دستگاه کارت خوان توسط بیشتر شرکت های پی اس پی است و به نظر می رسد خط تولید جداگانه کارت خوان به یکی از پیش نیازهای کسب مجوز پی اس پی تبدیل شده و هر شرکتی بعد از پی اس پی شدن، خط تولید اختصاصی خود را افتتاح می کند. بنابراین آنچه در بحبوحه تلاش شرکت ها برای تولید بیشتر، ممکن است مورد غفلت واقع شود، کیفیت دستگاه ها و چشم پوشی از استانداردهای امنیتی نظیر PCI است. به همین دلیل این سؤال اساسی مطرح می شود که چه نظارتی بر تولیدکنندگان و واردکنندگان دستگاه های کارت خوان و به طور کل کارت خوان های وارد شده به بازار وجود دارد؟

طهورا
آدینه وند

Viria.adinehvand@gmail.com

داده و هیچ گونه عمل عجیبی (مثلاً نگه داشتن بی مورد کارت یا...) انجام نداده است. روز گذشته هنگام جست و جوی در مورد اسکیمرها با یک کانال تلگرامی با بیش از ۱۳ هزار عضو مواجه شدم که فروشنده با نام، تصویر و آدرس خود در آن اسکیمر طرح کارت خوان می فروخت و آخرین پستی که در این خصوص منتشر کرده بود، مربوط می شد به چهار روز پیش که در آن به مخاطبان خود خبر داده بود موجودی این دستگاه ها رو به اتمام است. در توضیحات این دستگاه در کانال تلگرامی مذکور ذکر شده بود: «این دستگاه دارای قابلیت ذخیره اطلاعات و رمز ۲۰ هزار کارت است و قابلیت تراکنش ندارد. هنگام کشیدن کارت در دستگاه، اطلاعات کارت و رمز آن ذخیره می شود و اعلان تراکنش ناموفق می دهد. بعد از آن می توانید مبلغ خرید را به صورت نقدی از مشتری دریافت کنید.» فروش دستگاه های کارت خوانی که به شاپرک متصل نیستند هم موضوع دیگری است که کارشناسان درباره آن هشدار می دهند. این دستگاه های کارت خوان وجه مشتریان را جمع کرده و به صورت یکجا به حساب فروشنده واریز می کنند.

درباره استانداردهای امنیتی دستگاه های کارت خوان چه می دانیم؟

این موضوع محدود به ایران نیست و در کشورهای دیگر نیز اتفاق می افتد. به عنوان مثال در حالی که با ورود کارت های تراشه دار، انواع گمانه زنی ها درباره حذف تهدیدهای مربوط به برداشت غیرمجاز از کارت های بانکی در ایالات متحده مطرح می شد اما آمار منتشر شده از اوج گرفتن ۷۰۰ درصدی حملات در سال ۲۰۲۲ حکایت دارد. بنابراین اسکیمنگ پدیده ای با رواج بین المللی است؛ اما آنچه

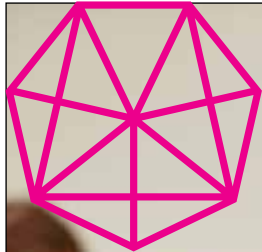
افزایش تبلیغات دستگاه های اسکیمر در فضای مجازی اخیراً باعث شده تا کارت خوان های جعلی و استانداردهای امنیتی به موضوع هشدارهای برخی کارشناسان درباره عملکرد رگولاتوری در نظارت بر ورود دستگاه های کارت خوان به بازار و نوآوری های شبکه پرداخت بدل شود. روش های کلاهبرداری نیز امروزه نوآورانه تر شده و پرسش هایی را در خصوص میزان پای بندی تولیدکنندگان و واردکنندگان دستگاه های کارت خوان به استانداردهای امنیتی ایجاد کرده است. آیا تنظیم گران شبکه پرداخت کشور نسبت به اجرای استانداردهای امنیتی قوانین سخت و محکمی دارند؟ امروزه فناوری با سرعت زیادی در حال نفوذ به بطن زندگی ما در همه عرصه ها است و بدیهی است که نمی توان از سوء استفاده از آن به کلی پیشگیری کرد و حوزه بانک و پرداخت نیز از این قضیه جدا نیست؛ بنابراین تلاش برای طراحی استانداردهای امنیتی و پای بندی همه جانبه به این استانداردها در هر حوزه ای از اهمیت بالایی برخوردار است.

دستگاه اسکیمر با شمایل کارت خوان

اسکیمنگ یکی از انواع کلاهبرداری هایی است که از زمان ظهور پرداخت کارتی برای کپی اطلاعات کارت افراد مورد استفاده کلاهبرداران قرار گرفته است. پیش تر روش هایی برای شناسایی دستگاه های کارت خوان مجهز به اسکیمر وجود داشت؛ چراکه گفته می شد این دستگاه ها دارای شکستگی، چسب خوردگی یا قطعات اضافی هستند، اما امروزه دستگاه های کارت خوان بدون هیچ تفاوت ظاهری می توانند به قابلیت اسکیمنگ مجهز باشند. به گفته یکی از مالباختگانی که با خرید از یک دستفروش در مترو از طریق اسکیمنگ مورد کلاهبرداری قرار گرفته، ظاهر دستگاه کارت خوان کاملاً طبیعی بوده و فروشنده بسیار با احترام تمامی مراحل پرداخت را در حضور خود انجام

تجارت الکترونیک پارسیان (تاپ)

تمرکز بر فناوری های امیدوارکننده

در یک دهه آینده اروپا جایگاه خود را در سه صنعت تقویت خواهد کرد

حجم زیادی از داده‌ها با سرعت نور، در پیشرفت چندین زمینه مانند پزشکی، رمزنگاری و... گام‌های بزرگی بردارد. حتی ادعا می‌شود که قدرت پردازش آن می‌تواند به پیشرفت‌هایی در جذب کربن، سوخت‌های جدید، باتری‌ها و کودهای شیمیایی منجر شود. همچنین می‌توان به کمک آن با چالش‌های گسترده‌تر جهانی مانند تغییرات آب‌وهوا و امنیت غذایی مقابله کرد.

البته از سوی دیگر پیشرفت کوانتومی می‌تواند تهدیدکننده هم باشد. فناوری کوانتومی می‌تواند برای نقض پروتکل‌های رمزگذاری، تولید سلاح و تهدید امنیت سایبری ملی استفاده شود؛ بنابراین دائماً این بحث وجود دارد که نخست چین به چنین پیشرفتی دست می‌یابد یا ایالات متحده آمریکا؟ البته هم‌اکنون چین در شبکه‌های کوانتومی پیشتاز است.

در مورد محاسبات کوانتومی، جهان نباید اروپا را در حاشیه قرار دهد. اروپایی‌ها معتقدند که کاملاً موقعیت آن را دارند که انقلاب محاسبات کوانتومی را رهبری کنند. هم‌اکنون در اروپا، یکی از قوی‌ترین مراکز کوانتومی برای متخصصان این حوزه ساخته می‌شود؛ این در حالی است که ایالات متحده و چین همچنان منابع خود را صرف مبارزه با یکدیگر و برتری جویی در این زمینه می‌کنند.

فناوری اروپایی (State of European Tech)، در سال ۲۰۲۲، نیمی از سرمایه‌گذاری‌های جهانی در شرکت‌های هدف محور، در همان مراحل اولیه به اروپا رفت؛ این در حالی است که تنها ۲۳ درصد از کل سرمایه‌گذاری‌های جهانی در اروپا انجام شده است. طبق آخرین آمار، در اروپا، آب‌وهوا و فناوری‌های هدفمند سومین مقوله‌ای بوده‌اند که سرمایه‌ها را به خود جذب کرده‌اند.

از آنجایی که اروپا بر توسعه بعضی از امیدوارکننده‌ترین فناوری‌های متمرکز شده و این فناوری‌ها با چالش‌های اساسی مقابله می‌کنند، در دهه آینده اروپا جایگاه خود را در سه صنعت تقویت خواهد کرد که در ادامه به آنها پرداخته می‌شود.

فناوری کوانتومی

محاسبات کوانتومی به‌عنوان نوعی از فناوری که در تحول علوم رایانه‌ای مؤثر است و اهمیت آن در صنعت مطرح شده، توجه زیادی را به خود جلب کرده است. مک‌کنزی برآورد کرده که محاسبات کوانتومی پتانسیل این را دارد که تا سال ۲۰۳۵ نزدیک به ۷۰۰ میلیارد دلار ارزش جذب کند.

پیش‌بینی می‌شود که محاسبات کوانتومی، به لطف توانایی‌اش در مقابله با مشکلات پیچیده‌تر و پردازش

«ایلکا کیوی ماکي» (Ilkka Kivimäki)، شریک مؤسس «ماکی وی‌سی» (Maki.vc)، پیش‌بینی می‌کند که اروپا در دهه آینده به یک بازیگر اصلی در سه صنعت کوانتوم، مواد غذایی و انرژی‌های تجدیدپذیر تبدیل خواهد شد. اکوسیستم استارت‌آپی اروپا با چندین دهه تلاش و به لطف تعهد نیرومندان به محیط زیست، جابه‌جایی آسان استعدادها و قوانین مشترک و همچنین پیوند محکمی که میان استارت‌آپ‌ها و اکوسیستم پژوهشی برقرار کرده، در زمینه نوآوری برندهای معروفی مثل آدیین (Adyen)، کلارنا، اسکایپ، اسپاتیفای، سوپرسل، وایز، وولت و زالاندو (Zalando) را تأسیس کرده و همین اروپا را به خانه شرکت‌های نوپای فناورانه که نویدبخش هستند، تبدیل کرده است. این شرکت‌ها پایه‌های صنایع جدیدی مثل محاسبات کوانتومی، انرژی پاک و... را بنیان می‌گذارند. مهم‌تر آنکه این شرکت‌ها هدف محور هستند.

به همین دلیل، به جرئت می‌توان گفت که با وجود چالش‌ها، فناوری اروپا هرگز قوی‌تر از امروز نبوده است؛ به بیان بهتر هرگز در فناوری‌هایی که واقعاً مهم هستند، قوی‌تر نبوده است. اگرچه شرکت‌ها و مردم اکنون با دوران پرتلاطمی روبه‌رو هستند، اروپا راه را برای استارت‌آپ‌های هدف محور هموار می‌کند. طبق گزارش پایگاه وضعیت

روندهای جدید فناوری در
سال ۲۰۲۴

درباره چند فناوری نوظهور

دی‌تافیکیشن تبدیل کارها و وظایف انسانی به فناوری‌های داده‌محور است. در واقع دی‌تافیکیشن تبدیل همه چیز در زندگی ما به دستگاه‌ها یا نرم‌افزارهایی است که از داده‌ها پشتیبانی می‌کنند. در این فرایند همه ابعاد زندگی به داده تبدیل می‌شوند. برای مثال لینکدین شبکه‌های کاری و حرفه‌ای و توئیتر افکار را به داده تبدیل می‌کند.

اعتماد دیجیتال

باتوجه به درهم‌تنیدگی روزافزون مردم با فناوری، اعتماد نسبت به فناوری به مسئله مهمی تبدیل شده است. اعتماد دیجیتال یکی از روندهای حیاتی است که منجر به نوآوری‌های بیشتر می‌شود. در همین راستا، امنیت سایبری و هک اخلاقی به موضوعات و البته تخصص‌های مهمی تبدیل شده‌اند. هک کردن اخلاقی یک عمل مجاز برای دور زدن امنیت سیستم برای شناسایی نقض احتمالی داده‌ها و تهدیدها در یک شبکه است.

ژنومیکس

ژنومیکس یک فناوری است که می‌تواند دی‌ان‌ای شما را مطالعه کند و بر اساس نتایج به دست آمده به بهبود سلامت و همچنین تشخیص و مبارزه با بیماری‌ها کمک کند. این فناوری اخیراً به روند مهمی در دنیای سلامت و فناوری تبدیل شده و در نتیجه تقاضا برای مشاغل مرتبط با آن افزایش یافته است. از مشاغل پرتقاضا در این زمینه می‌توان به مهندسی ژنتیک، بیواینفورماتیک یا تحلیل گر ژنوم اشاره کرد.

اتوماسیون فرایند رباتیک

اتوماسیون فرایند رباتیک به‌عنوان یک فناوری نرم‌افزاری تعریف می‌شود که تلاش‌های انسانی برای مشارکت در فرایندهای کسب‌وکار را با استفاده از نرم‌افزار ربات مجازی یا «بات‌ها» کاهش می‌دهد یا حذف می‌کند که اغلب از هوش مصنوعی، یادگیری ماشین، تشخیص کاراکتر نوری و سایر فناوری‌های شناختی برای این کار استفاده می‌کند.

فصل دوم

شاید موافق نیابید!

شروع شد

با
رضاجمیلی

استودیو راهکار

یک وی سی است، «ولار» (Volare)، «رویوه» (Revyve)، «ادن بیو» (Eden Bio)، «هورا فود» (Heura Food)، «پلانتد» (Planted)، «میتیل» (Meatable) و غیره در این زمینه فعال هستند. البته اینها تنها بخش کوچکی از راه حل‌هایی هستند که برای آینده این صنعت مورد نیاز است. اروپا این شانس را دارد که در توسعه پایدار مواد غذایی پیشرو باشد؛ بنابراین ما باید فوراً و جسورانه قدم برداریم و به معنای واقعی کلمه، پول، تحقیق و توسعه و جاه طلبی خود را به کار ببندیم.

فناوری انرژی

هیچ کس نمی‌تواند نقش حیاتی انرژی در محیط کسب و کار یا خانواده را انکار کند. با وجود آنکه تقاضا برای فناوری‌های انرژی طی دو سال گذشته افزایش یافته، تعهد اروپا به انرژی پاک، به این منطقه در این زمینه جایگاه رهبری داده است. اتحادیه اروپا در تلاش برای رهبری جهانی در زمینه انرژی‌های تجدیدپذیر است و به یک هدف تهاجمی متعهد است؛ هدف آن است که تا سال ۲۰۳۰ حداقل ۳۲ درصد از کل انرژی مورد نیاز منطقه، از انرژی‌های تجدیدپذیر تأمین شود. حمله روسیه به اوکراین اراده سیاسی برای این کار را در منطقه افزایش داده است. در سال ۲۰۲۲، برای روی آوردن به انرژی پاک گام‌های مهمی برداشته شد، زیرا برای اولین بار، در تولید برق، انرژی خورشیدی و بادی (۲۲ درصد) از گاز طبیعی (۲۰ درصد) پیشی گرفتند.

اروپا توانسته ظرفیت و اهداف تولید انرژی پاک را افزایش دهد، اما ایالات متحده هنوز در این زمینه عقب مانده است. برای مثال، ظرفیت خورشیدی اروپا از سال ۲۰۱۸ دو برابر شده و احتمالاً طی چهار سال آینده سه برابر خواهد شد. در آوریل امسال، گروهی از کشورهای اروپای غربی متعهد شدند ظرفیت تولید انرژی بادی خود را به طور قابل توجهی افزایش دهند.

فراموش نکنیم که شبکه برق اروپا یکی از بزرگ‌ترین شبکه‌های برق به هم پیوسته منطقه‌ای در جهان است و امکان بهره‌برداری از شبکه چندملیتی را فراهم می‌کند. اتحادیه اروپا، در تلاش برای تشویق کشورهای اتحادیه اروپا به اتصال بیشتر ظرفیت‌های تولید برق خود با یکدیگر، هدف گذاری کرده که تا سال ۲۰۳۰ حداقل ۱۵ درصد از این اتصال را فراهم آورد.

علاوه بر این، ما فهرست بلندبالایی از استارت‌آپ‌هایی را داریم که در حال ابداع راه‌حل‌های جدید در زمینه انرژی هستند؛ مانند «نورث ولت» (Northvolt)، «سیستم‌های هیدروژنی سبز» (Green Hydrogen Systems)، «تیبیر» (Tibber)، «فیوز باکس» (Fusebox) و «تادو» (Tado). در مجموع اروپا در این زمینه عملکردی عالی دارد، اما اکنون ما به سرمایه‌گذاری بیشتر در فناوری نیاز داریم تا انتشار گازهای گلخانه‌ای را تا حد امکان نزدیک به صفر کنیم. مک‌کنزی در گزارش خود نمونه‌هایی از این فناوری‌ها را فهرست می‌کند؛ سیستم‌های شبکه برق پیشرفته و هوشمند که پتانسیل ایجاد کنترل آبی شبکه را دارند، سیستم‌های ذخیره ثابت پیش‌بینی شده برای استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر و سوخت‌های مبتنی بر هیدروژن که می‌توانند هزینه‌های تولید را کاهش دهند. این فهرست همچنان ادامه دارد.

بنابراین اگر اروپا به سرمایه‌گذاری در تحقیق، همکاری باز و گذار سبز ادامه دهد، حداقل می‌توان گفت آینده فناوری اروپا روشن است.

اروپا از طریق فعالیت‌های تحقیقاتی، مانند برنامه پرچم‌دار کوانتومی اتحادیه اروپا (EU's Quantum Flagship program)، از رشد اکوسیستم حمایت می‌کند. در حال حاضر، اکوسیستم محاسبات کوانتومی اروپا با وجود شرکت‌هایی مانند آی کیو ام (IQM)، بلوفورز (Bluefors)، پاسکال (Pasqal)، مدارهای کوانتومی آکسفورد (Oxford Quantum Circuits)، کوانتوم موشن (Quantum Motion) و فناوری‌های کوانتومی آلپین (Alpine Quantum Technologies) بسیار نیرومند است.

واضح است که اروپا اولین منطقه‌ای نخواهد بود که به فناوری ایالات متحده یا چین دست می‌یابد، اما این منطقه به اندازه‌ای بزرگ است که بتواند شایستگی و قدرت محاسباتی خود را توسعه دهد. اروپا نباید و نمی‌تواند منتظر فناوری ایالات متحده یا چین باشد.

فناوری مواد غذایی

اروپا به‌عنوان بزرگ‌ترین صادرکننده مواد غذایی در جهان (از نظر درآمد) سابقه طولانی در تغذیه جهان دارد و به خاطر کشورهای بزرگ تولیدکننده مواد غذایی مانند فرانسه، آلمان، ایتالیا و اسپانیا شناخته شده است. تنها صنعت غذا و نوشیدنی در اتحادیه اروپا ۴/۵ میلیون نفر را در استخدام خود دارد و همین گردش مالی عظیم ۱/۱ تریلیون یورویی را به راه انداخته است.

در این منطقه، برای تغییر آنچه می‌خوریم و تولید غذا، تحولی صورت گرفته و در ضمن این تناقض وجود دارد که جمعیت روبه‌رشد دنیا باید بدون مصرف تمام منابع جهان تغذیه شوند. بر اساس گزارش سازمان ملل، بیش از یک سوم انتشار گازهای گلخانه‌ای به دلیل تولید مواد غذایی است و در عین حال پیش‌بینی می‌شود که تقاضای غذا تا سال ۲۰۵۰ تا ۵۰ درصد افزایش یابد. علاوه بر این، به دلیل حمله روسیه به اوکراین قیمت مواد غذایی دچار نوسان شده و امنیت غذایی نیز با تهدید روبه‌روست. همه اینها نیاز اروپا به خودکفایی و امنیت غذایی را تشدید کرده‌اند.

اروپا تشنه راه‌های پایدارتر و مقیاس‌پذیرتر برای رشد، پردازش، بسته‌بندی و توزیع مواد غذایی است و اکنون زمان آن است که کنشگرانی را در اروپایی داشته باشیم که تولید مواد غذایی در آینده را به سوی مسئولانه‌تر شدن پیش ببرند. در سال ۲۰۲۲، استارت‌آپ‌های اروپایی در زمینه فناوری مواد غذایی ۶/۳ میلیارد دلار جذب کردند که در مقایسه با افزایش پنج‌درصدی بودجه فناوری کشاورزی، افزایش ۳۰ درصدی داشته است. به عبارت دیگر، هم‌اکنون در حال گذار از تولید مواد غذایی مبتنی بر کشاورزی سنتی به تولید مواد غذایی مبتنی بر فناوری هستیم.

اما چه کسی چه چیزی درست می‌کند؟ صنعت پروتئین در حال جایگزین شدن با استارت‌آپ‌هایی است که روی جایگزین‌های گوشت، لبنیات و ماهی کار می‌کنند. این استارت‌آپ‌ها توجه زیادی را به خود جلب کرده‌اند. همچنین برای یافتن منابع کربوهیدرات جدید، هم‌اکنون از جریان‌های جانبی صنعت غذا بهره گرفته می‌شود و فرایندهای کارآمدتری در دست توسعه است.

در حال حاضر در تولید غذا، انبوهی از فناوری‌ها و روش‌های علمی در حال توسعه هستند؛ از کشاورزی سلولی و تخمیر دقیق گرفته تا پرورش حشرات و پروتئین‌های گیاهی. شرکت‌هایی مانند «اونگو بیو» که

شماره ۱۳۱
آبان ۱۴۰۲
سال سوم

مفهوم رشددهی از کجا شروع شد و چه مسیری را پیمود؟ بنیان‌های مراکز رشد کسب‌وکارهای نوپا

موجب پاگرفتن موجی از شتاب‌دهنده‌های کسب‌وکار شد. شتاب‌دهنده‌ها به طور معمول از سوی شرکت‌های سرمایه‌گذاری مخاطره‌آمیز یا نهادهای شرکتی اداره می‌شوند و دسترسی به منابع مالی، مربی‌گری، فرصت‌های شبکه‌سازی و سایر منابع را در اختیار کسب‌وکارهای نوپا می‌گذارند.

امروزه کاربرد مفهوم رشددهی (incubation) کسب‌وکارهای نوپا فراگیر شده، درحالی‌که این شیوه برای نخستین بار در یک مقاله پژوهشی از سوی اقتصاددان آمریکایی «جوزف شومپیتر» (Joseph Schumpeter) بیان شد.

پذیرش دیدگاه تخریب خلاقانه بازارها

دیدگاه شومپیتر مبنی بر تخریب خلاقانه بازارها به زودی مورد پذیرش سرمایه‌گذاران خطرپذیری قرار گرفت که با دنباله‌روی از سرمایه‌گذاری‌های پرخطر، راهی برای کسب درآمد یافته بودند و این موضوع راه را برای ایجاد مراکز رشد کسب‌وکارهای نوپا هموار ساخت به این شکل که سرمایه‌گذاران به کسب‌وکارها در گام‌های نخستین سرمایه می‌دادند. در اواخر دهه ۱۹۷۰ نخستین مرکز رشد از این گونه در سیلیکون‌ولی ایجاد و از آن زمان تاکنون صدها نمونه دیگر در سراسر جهان شکل گرفته است. یکی از نخستین مراکز رشد Incubator را در سال ۱۹۸۱ «بیل دراپر» (Bill Draper) و پسرانش «تیم» و «استیو دراپر» ایجاد کردند که نخستین برنامه رسمی رشددهی در سیلیکون‌ولی بود که آن را صندوق سرمایه‌گذاری دراپر Draper Venture Fund نامیدند.

موج شکل‌گیری شتاب‌دهنده‌ها

در اواخر دهه ۱۹۸۰ شرکت‌های سرمایه‌گذاری خطرپذیر شروع به سرمایه‌گذاری سنگین‌تر در کسب‌وکارهای نوپا کردند که موج جدیدی از کارآفرینی فناوری را ایجاد کرد. پس از آن در سال ۲۰۰۵ یک شتاب‌دهنده کسب‌وکار به نام Y Combinator به وسیله «پل گراهام» (Paul Graham) ایجاد شد که کمک مالی و راهنمایی در گام‌های نخست و دسترسی به شبکه کارآفرینان و سرمایه‌گذاران با تجربه را برای کسب‌وکارهای نوپا فراهم کرد. موفقیت Y Combinator

گسترش شتاب‌دهنده‌ها در حوزه‌های مختلف صنعت

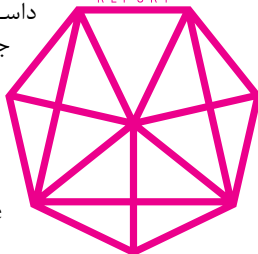
در روزهای اولیه رشددهی استارت‌آپ‌ها، بیشتر شتاب‌دهنده‌ها تنها شرکت‌های متمرکز بر فناوری را می‌پذیرفتند که تا اندازه زیادی پیرو توان بیشتر تر کسب‌وکارهای نوپای فناوری در رسیدن به موفقیت در مقایسه با شرکت‌های دیگر بود. در سال‌های اخیر، مراکز رشد درهای خود را به روی کسب‌وکارهای همه صنایع باز کرده‌اند که این اتفاق اثری مثبت بر زیست‌بوم داشته است. این حوزه در روزهای نخست شاهد موفقیت‌ها و شکست‌های زیادی بود. در حالی که برخی توانستند از منابعی که عرضه می‌شد برای تبدیل شدن به کسب‌وکار موفق استفاده کنند، برخی دیگر چندان خوش شانس نبودند.

مفهوم رشددهی کسب‌وکارهای نوپا برای نخستین بار در اواخر دهه ۱۹۶۰ و اوایل دهه ۱۹۷۰ آنگاه بروز یافت که مراکزی مانند مؤسسه پژوهشی استنفورد، ارائه خدمات کارشناسی و پشتیبانی مالی برای کسب‌وکارهای کوچک را آغاز کرد. این شکل بنیادین رشددهی تا اندازه زیادی غیررسمی و برای پشتیبانی وابسته به شبکه‌ای از مخاطبین بود. همچنین نگاه اصلی روی شرکت‌های جوان با طرح‌های نوآورانه برای ماندن در بازار رقابت فزاینده بود؛ با این حال مفهوم رشددهی کسب‌وکارهای نوپا تا اواخر دهه ۱۹۸۰ تبدیل به ساختاری رسمی‌تر شد.

شماره ۱۲
آبان ۱۴۰۲
سال سوم

گزارش
REPORT

داستان نخستین مرکز رشد تجاری جهان کم و بیش با حدود ۲۴،۴۰۰ متر مربع فضای متروک کاری آغاز می‌شود. اوایل دهه ۱۹۶۰، زمان خوبی برای جوجه‌کشی بود و شرکت جوجه‌کشی Mount Hope به محلی برای نگهداری

نخستین مرکز رشد کسب‌وکار در پی ساختن تک شاخ نبود

چگونه یک مزرعه جوجه‌کشی دهه ۱۹۵۰ بنیان‌گذار مرکز رشد مدرن کسب‌وکار شد؟

قفس‌های مازاد نیاز داشت که آن را در باتاویا (Batavia) شهری کوچک در ۵۶ کیلومتری روچستر یافتند. این محل را یک مدیر پیشین ابزارفروشی به نام جو مانکوزو (Joe Mancuso) اجاره کرد. آن فضا برای چند دهه در اختیار میسی-هریس (Massey-Harris)، کارخانه سازنده ماشین‌آلات کشاورزی بود که هزاران نفر از ساکنین باتاویا در آن کار می‌کردند و بسته

ادامه از صفحه ۸

نهادهای صنفی مستهلک شده‌اند

شریعتمدار درباره مشورت نهادهای دولتی با بخش خصوصی در تصمیم‌گیری‌ها خاطرنشان می‌کند: «در دوره ریاست آقای «علی رهبری» شاهد مشورت واقعی نهادهای دولتی با بخش خصوصی که اثرگذار باشد، نبودیم؛ شاید در آن برهه از صد نکته‌ای که از سوی بخش خصوصی مطرح می‌شد، یک نکته مقدار کمی مؤثر بود و برداشت دوستان این بود که چون ما ذی‌نفع هستیم، شاید نظرات مان آن نکته‌سنجی لازم را که مورد نظر آنها است، نداشته باشد. قضاوت اولیه من این است که رویکرد آقای «کلاه‌دوزان» متفاوت‌تر است و مشورت بخش خصوصی مؤثرتر خواهد بود و حتی همین اتفاق‌های اخیر نیز ممکن است باعث تغییر رویکرد و تصمیم از سوی ایشان شود.»

اینماد اجباری و خسارت به کسب‌وکارها

مدیرعامل جیبیت درباره خسارت وارد شده به کسب‌وکارها به دلیل چالش‌های اینماد توضیح می‌دهد: «یک نوع خسارت را می‌توان عدم شروع فعالیت کسب‌وکارهای نوآور جدید دانست که قابل اندازه‌گیری نیست. بخش گسترده‌ای از مهاجرت و افزایش ناامیدی میان جوانان به این دلیل است که فرایند شروع کسب‌وکار به شدت سخت شده است. اگر شاپرک نرخ دریافت ترمینال جدید را منتشر کند که نسبت به سال گذشته چه اندازه کاهش پیدا کرده، نتایج ارزشمندی را نشان خواهد داد؛ چرا که روند حوزه کسب‌وکارها به این شکل است که برای مثال صد کسب‌وکار باید به وجود آیند تا از میان آنها ده تا باقی بمانند و در نهایت یکی به موفقیت برسد. دوباره این روند باید در ماه‌های بعدی نیز تکرار شود. وقتی که ما ورودی را به آیتم‌ها و موضوعاتی که از قبل تشخیص داده‌ایم محدود می‌کنیم، در عمل شاهد یک مرگ پیش از تولد هستیم؛ این موضوع بزرگ‌ترین خسارت است.»

او در ادامه می‌گوید: «خسارت دیگر این است که ترمینال یک کسب‌وکار بالغ مسدود می‌شود و به دنبال آن اعتبارش زیر سؤال می‌رود. یک خسارت روانی هم وجود دارد که فضای کسب‌وکار را ناامن جلوه می‌دهد و این باعث می‌شود دیگر سرمایه‌گذاری و... اتفاق نیفتد.»

شماره ۱۲۱
تیرماه ۱۴۰۲
سال سوم

نخستین مرکز رشد جهان و کمک به اقتصاد محلی

نخستین مرکز رشد کسب‌وکار جهان کم‌تر به فکر برهم زدن اقتصاد جهانی بود و بیش‌تر برنامه زنده کردن اقتصاد محلی را دنبال می‌کرد، کاری که هنوز هم انجام می‌دهد. مرکز صنعتی باتاویا بیش از نیم قرن پس از پایه‌گذاری هنوز در همان مکان و بر همان دستورات محلی پافشاری می‌کند. تام مانکوسو مدیر فعلی این مرکز می‌گوید: «کار ما در اینجا کمک به مردم برای ایجاد کسب‌وکار و اشتغال در باتاویا است.» وی در همین حال می‌گوید: «به ۱۶ نفر مختلف مرکز رشد را تعریف کنند و ۲۴ تعریف مختلف از آنها دریافت خواهید کرد. من فکر می‌کنم، امروز مردم می‌گویند به اینجا می‌آیند زیرا مکانی است که ما به آنها کمک خواهیم کرد.»

تنها راه برای شروع، شروع کردن است

نیروی کار و صنعت همیشه در اقتصاد باتاویا نقش اساسی داشته‌اند و مرکز مدت‌ها بر تشویق و تغذیه تولیدکنندگان محلی متمرکز بوده است. این مجموعه مملو از سازندگان بزرگ و کوچک است. ده‌ها مستاجر در ۳۰ ساختمان مرکز پراکنده شده‌اند: «افرادی داریم که از دیروز شروع کرده‌اند و افرادی که ۴۰ سال است در تجارت بوده‌اند.» نخستین مستاجر مرکز صنعتی باتاویا، در سال ۱۹۵۹ تدا اسنل بود، تابلوسازی که تابلوی فلزی بزرگی را ساخت که هنوز بیرون درب ورودی ساختمان آویزان است. دیلون، یک مهندس، پدر، مربی فوتبال و کارآفرین سریالی که از دهه ۱۹۹۰ سه کسب‌وکار مجزا را در مرکز راه‌اندازی کرده در یک فضای کوچک در طبقه همکف ساختمان کار می‌کند. او به یاد می‌آورد که در روزهای اولیه، سازندگان فضا به او گفته بودند: «تنها راه برای شروع، شروع کردن است؛ حتی اگر کوچک باشد. حتی اگر چیزی برای شروع نباشد.»

مراکز رشد کسب‌وکار ضامن آینده شهرهای کوچک

جو مانکوسو در سال‌های آخر عمر خود پیام‌رسان مراکز رشد بود. از نظر وی مراکز رشد کسب‌وکار تنها مکان‌هایی برای ساختن ۵۰۰ شرکت برتر فهرست Fortune نبودند؛ آنها ابزارهایی برای تضمین آینده شهرهای کوچک آمریکا بودند. او معتقد بود که هر شهر باید یک مرکز رشد داشته باشد که با اندازه و منابع مناسب و در دسترس ساخته شود. بنابراین او به اطراف ایالت نیویورک سفر کرد و به مردم برای باز یافت ساختمان‌های قدیمی آموزش داد تا در شهرهای خود مراکز رشد تجاری ایجاد کنند.

در اتاق گردهمایی‌ها، پوستری از عکس‌های مستاجرین سابق مرکز صنعتی باتاویا هست که مراحل رشد خود را به پایان رسانده و به محل کار خودشان رفته‌اند. هیچ‌کدام از آنها تک شاخ یا شرکت نرم‌افزاری جذاب نیستند. شاید هیچ‌یک از آنها بدون کمک به جایگاهی که هستند، نمی‌رسیدند. با نگاه به منابعی در سراسر جهان که صرف مراکز رشد می‌شود، به نظر می‌رسد، منابع به شکلی نامتناسب به سوی کسب‌وکارهای جذاب، با فناوری بالا، رشد زیاد، فعالیت انفجاری و آنهایی می‌رود که می‌گویند قرار است سراغ سرمایه‌گذاران خطرپذیر برویم، سرمایه‌بگیریم و شرکت‌های دنیا را بگیریم!

در سال ۱۹۶۳ جو در حال همراهی یک خبرنگار برای بازدید از آن محل بود که در بین قفس‌های مربوط به جوجه‌کشی Mount Hope ایستاد و لحظه «یافتم» فرارسید و رو به خبرنگار گفت: «این آدم‌ها جوجه‌ها را رشد می‌دهند، گمان می‌کنم ما کسب‌وکارها را رشد می‌دهیم.»

مراکز رشد کسب‌وکار امروزه همه جا وجود دارد. این شیوه اکنون توسط رشد دهنده‌های شناخته شده کسب‌وکارهای نوپا در سیلیکون ولی مانند Y Combinator، AngelPad و Techstars گسترش یافته است. آنها همراهمان خود را تشویق می‌کنند تا به دنبال نوآوری بروند و کسب‌وکارهای ناکارآمد محلی و منطقه‌ای را کنار بزنند تا دنیا را دگرگون کنند، فرآیندهای کارآمد داشته باشند و با شتاب از چالش‌ها گذر کنند. الگوی کسب‌وکار آنها، کسب‌وکارهای نوپایی مانند Airbnb را در برابر هزاران شرکت خدماتی کوچک‌تر ارج می‌گذارند. پیام آنها روشن است: مراکز رشد جاهایی

شدن کارخانه در سال ۱۹۵۷ برای باتاویا و خانواده مانکوسو نیز نامناسب بود. دارایی خانواده مانکوسو پیوندی جدایی‌ناپذیر با دارایی‌های شهر باتاویا داشت و پنج برادر مانکوسو امپراتوری تجاری بی‌سابقه‌ای در تاریخ باتاویا ساخته بودند که متروک شدن کارخانه میسی-هریس تهدیدی برای آنها بود. بنابراین خانواده مانکوسو کارخانه قدیمی را خریدند و جو را به دنبال یافتن مستاجرانی برای پر کردن فضای خالی فرستادند. در ابتدا جو امیدوار بود که یک تولیدکننده بزرگ را برای اجاره همه آن فضا قانع کند اما این یک ماموریت ناممکن بود و گفته می‌شد اگر کسی حتی در آن سال به ۳۰۰ هزار مترمربع فضا نیاز داشته باشد، چرا باید به یک ساختمان ۸۰ ساله منتقل شود؟

تولد مرکز صنعتی باتاویا

بنابراین جو مانکوسو برنامه را بازمینی کرد و به دنبال یافتن مستاجران کوچک‌تر رفت و نام آن فضا را مرکز صنعتی باتاویا گذاشت. او برای ترغیب شرکت‌ها به راه‌اندازی فروشگاه‌هایی در آنجا امتیازات غیرعادی داد از جمله: اجاره‌های کوتاه‌مدت، لوازم و تجهیزات اداری مشترک، مشاوره تجاری و خدمات منشی؛ همچنین اگر کسب‌وکاری به یک ردیف اعتباری نیاز داشت، جو مانکوسو به کمک یک بانک محلی آن را فراهم می‌کرد. آن‌گونه که در سوابق خانوادگی آمده،

مهران امیری

mehranamiri@gmail.com

مانند باتاویا را برهم می‌زنند.

رویداد ۹ ژانویه

Jan 9

دوره‌های سالانه کسب‌وکارهای
رمزارز، بلاکچین و دارایی دیجیتال

برای اطلاع از جزئیات برنامه‌ها و همکاری‌های B2B تماس بگیرید